

د افغانستان بانک
آمریت عمومی سیاست پولی

گزارش ماهوار سیاست پولی

نگاهی مختصر بر تحولات شاخص های سیاست پولی و نظارت امور مالی

سرطان ۱۳۹۹

خلاصه گزارش

گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی پیشرفت شاخص های فعلی اقتصاد کلان و آخرین گزارش های ثبات مالی افغانستان را در جریان ماه بطور خلاصه تحلیل، ارزیابی و مورد مطالعه قرار میدهد. این گزارش بر اساس تدوین ارقام مالی و پولی که از آمریت های سیاست پولی، نظارت امور مالی و تادیات د افغانستان بانک جمع آوری گردیده است، تهیه می شود. گزارش ماهوار آمریت عمومی سیاست پولی ارقام اقتصاد کلان از سکتورهای پولی، خارجی، حقیقی و سکتور مالی و نیز ارقام مالی آمریت عمومی نظارت امور مالی را در بر میگیرد که توسط کارمندان این آمریت تدوین و تهیه میگردد.

در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ مقدار پایه پولی ۳۲۱،۶۲۸،۹۸ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ ۳۱ سرطان ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی ۳۱۷،۰۳۲،۳۲ میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود 1.43 در صد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ به مقدار ۲۵۹،۳۴۹،۹۸ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۱ سرطان ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۷۷،۹۶۶،۶۱ میلیون افغانی بوده است و در حدود 7.18 در صد رشد را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

از شروع سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ سرطان ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود 1,201.86 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 92.24 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 30.58 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است.

نرخ تورم عمومی به سطح کشور در ماه ثور 1399 کاهش نموده است. آخرین آمار بدست آمده از اداره ملی احصائیه و معلومات نشان میدهد که شاخص قیمت مصرف کننده از 8.67 درصد در ماه حمل 1399 به 6.26 درصد در ماه ثور سال جاری کاهش نموده است.

کسر حساب جاری کشور در ربع اول سال مالی 1399 نظر به عین ربع سال قبل کاهش نموده. کسر حساب جاری که در ربع اول سال مالی 1398 به مبلغ 1276,92 میلیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع اول سال مالی 1399 به مبلغ 972,10 میلیون دالر یعنی (24) در صد کاهش نموده است. این کاهش کسر در حساب جاری بیلانس تادیات عمده تا ناشی از افزایش صادرات و کاهش واردات، کاهش در پرداخت های

خدماتی از قبیل (پرداخت های خدمات سفری، پرداخت های خدمات ترانسپورته و پرداخت های خدمات ساختمانی) و به همین ترتیب افزایش در عواید سرمایه گذاری می باشد

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه جوزا سال مالی 1399 مبلغ 21.21 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه ثور 30.76 میلیارد افغانی بوده که 9.55 میلیارد افغانیو یا 31.04% کاهش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه جوزا سال مالی 1399 به 137.82 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 60.13 میلیارد و 77.70 ملیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

بصورت کل عملکرد و ارائه خدمات عملیاتی نظام بانکی در جریان شیوع ویروس کرونا بهتر ارزیابی گردیده طوریکه تمام بانکها به اندازه کافی سیال و نسبت های نقدینگی آنها به مراتب بالاتر از حدود تعیین شده مقرراتی قرار داشتند. همچنان 69% مجموع دارائی های سکتور بانکی را دارائی های سیال تشکیل داده و در جریان شیوع ویروس کرونا هیچ یک از بانکها در معرض کمبود نقدینگی قرار نگرفته اند. سکتور بانکی با داشتن سرمایه مالی کافی و نسبت های بلند کفایت سرمایه از حدود تعیین شده مقرراتی وضعیت سالم و قناعت بخش دارد. با آنکه سکتور بانکی در سه ماه اخیر سال جاری مفادآور بوده اما کیفیت قروض هنوز هم ضعیف ارزیابی می گردد. این در حالیست که به اساس اعطای بسته امتیازی، صنفبندی قروض در اخیر ماه فبروری 2020 در حالت تعلیق درآمده و الی اخیر ماه جون سال روان قابل اعتبار می باشد.

نظام بانکی در ماه های آینده ممکن شاهد افزایش قروض صعب الحصول و مصارف ذخیره جبران خساره بیشتر باشند که باعث کاهش مفاد، سرمایه مالی و نسبت های مالی آنها خواهند گردید. از اینرو، بانکها برای مقابله بامعضله مالی آینده باید اقدامات پیشگیرانه را روی دست گیرند. از سوی هم آمریت عمومی نظارت از بانکها پلان اصلاحاتی ما بعد کووید 19 را روی دست گرفته است. نکات اساسی پلان متذکره شامل گسترش فعالیت های بانکی، اعطای اعتبارات جدید، اقدامات لازم بمنظور کاهش مصارف، به تعلیق درآوردن توزیع سود سهام، ارائه گزارش به شکل الکترونیک، تجدید قروض و نرمش در صنفبندی و سنجش خطرات قروض که توسط ادارات سومی مانند **ACGF**، **IFC** و **USAID** تحت تضمین قرار گرفته اند.

شاخص های مالی گزارش هذا به اساس گزارش های مالی که از سوی بانکها ارائه گردیده، ترتیب شده است.

فهرست مطالب

4	1. سکتور پولی
5	1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی
6	1.3 لیلام اسعار و اوراقبهدار
11	1.4 نرخ مبادله
14	2. سکتور حقیقی
14	تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه سالانه
18	تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه
18	تورم هسته
20	3. سکتور خارجی
20	3.1 بیلانس حساب جاری
24	4. سکتور مالی
28	5. سوئفت
29	6. سکتور بانکی
29	نگاهی مختصر بر سکتور بانکی
30	مقدمه
31	6.1: مجموع دارائی های سکتور بانکی
32	6.2: مجموع قروض
34	6.2.1: کیفیت قروض
36	6.2.2: انواع قروض
36	6.2.3: توزیع سکتوری قروض
37	6.2.4: قروض اشخاص مرتبط
37	6.2.5: دارائی های متصرف شده
37	6.3: سیالیت سکتور بانکی

- 37.....6.3.1: دارائی های سیال
- 38.....6.3.2: ذخایر الزامی
- 39.....6.3.3: طلبات بین بانکی
- 40.....6.3.4: سپرده ها با بانکهای خارجی
- 40.....6.3.5: مجموع سپرده ها
- 42.....6.4: سرمایه سکتور بانکی
- 43.....6.5: مفاد آوری سکتور بانکی
- 46.....6.5.1: نرخ تکتانه قروض
- 46.....6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها
- 47.....6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

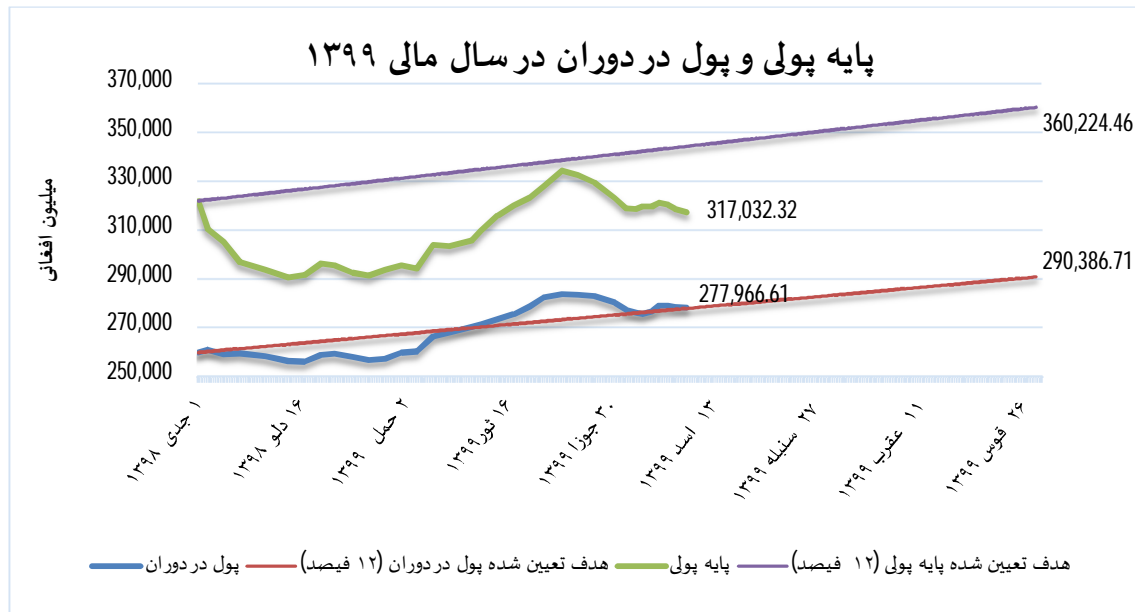
1. سکتور پولی

آمریت عمومی سیاست پولی با در نظر داشت شرایط اقتصادی کشور و در چارچوب کانال های اساسی و مؤثر تقاضای پولی، برنامه مالی دولت (عواید و مصارف بودجوی)، چشم انداز رشد اقتصادی و سطح عمومی قیمت ها در کشور، پلان سیاست پولی د افغانستان بانک را طرح می نماید. به همین اساس، آمریت عمومی سیاست پولی رشد پایه پولی و پول در دوران را منحصت شاخص ها و اهداف مقداری تعیین نموده است.

در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ مقدار پایه پولی ۳۲۱،۶۲۸،۹۸ میلیون افغانی بوده و رشد پایه پولی زیر سقف تعیین شده قرار داشته است. بتاريخ ۳۱ سرطان ۱۳۹۹، مقدار حقیقی پایه پولی ۳۱۷،۰۳۲،۳۲ میلیون افغانی ثبت گردیده است و در حدود 1.43 در صد رشد منفی را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

به همین ترتیب، یکی از دست آورد های موفق دافغانستان بانک را میتوان کنترول پول در دوران یاد آوری نمود. پول در دوران که در ابتدای سال مالی ۱۳۹۹ به مقدار ۲۵۹،۳۴۹،۹۸ میلیون افغانی بوده است، به تاریخ ۳۱ سرطان ۱۳۹۹ مقدار حقیقی پول در دوران ۲۷۷،۹۶۶،۶۱ میلیون افغانی بوده است و در حدود 7.18 در صد رشد را از ابتدای سال مالی نشان میدهد.

چگونگی میزان رشد حقیقی و اهداف تعیین شده پایه پولی و پول در دوران برای سال مالی ۱۳۹۹، در گراف زیر نشان داده شده است.

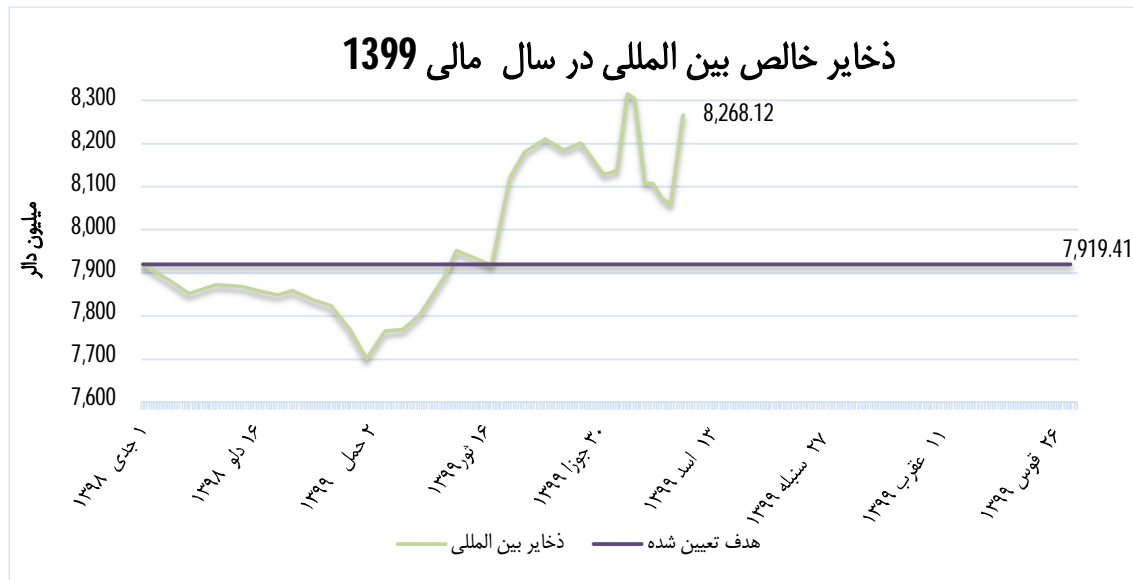
منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

1.2 انباشت ذخایر خالص ارزی

طی سالیان اخیر، افزایش ذخایر اسعاری د افغانستان بانک که از جمله شاخص های اساسی اقتصاد ملی پنداشته میشود یکی از دستاوردهای بزرگ در نظام مالی کشور محسوب می گردد. بدون شک، میزان این ذخایر و چگونگی افزایش آن تأثیر مستقیم روی تطبیق بهتر سیاستهای پولی و نیز کنترول شاخص هایی چون نرخ مبادله افغانی، تورم پولی، حفظ ثبات و تعادل بیلانس تأدیات دارد.

در آغاز سال مالی ۱۳۹۹، ذخایر خالص بین المللی افغانستان حدود ۷,۹۱۹,۴۱ میلیون دالر بوده، که این رقم در ۳۱ سرطان ۱۳۹۹ به ۸,۲۶۸,۱۲ میلیون دالر رسیده و به مقدار ۳۴۸,۷۱ میلیون دالر افزایش را نسبت به اول سال مالی نشان میدهد .

گراف ذیل روند رشد مقدار ذخایر خالص بین المللی را طی سال مالی نشان میدهد .

منبع: آمریت عمومی سیاست پولی

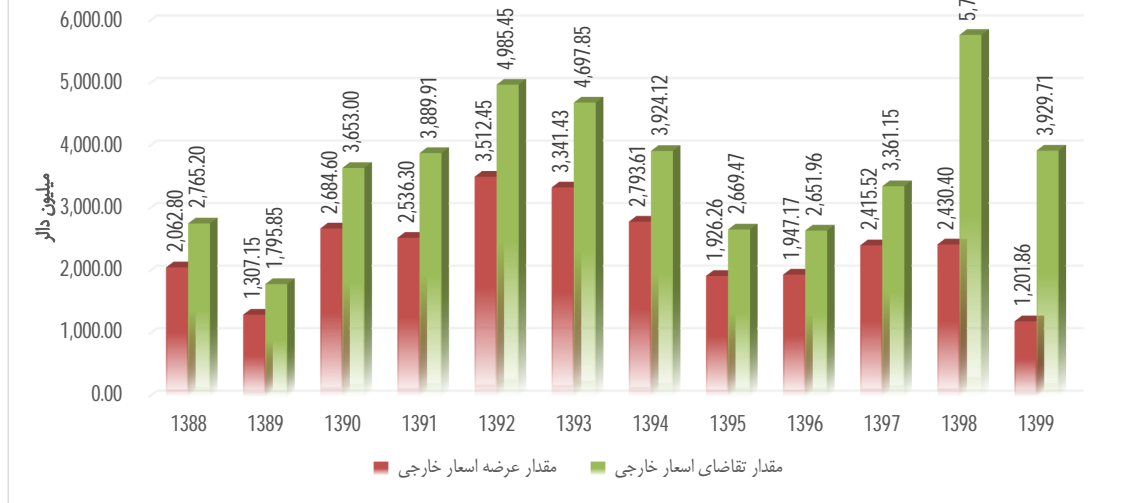
13 لیلام اسعار و اوراق بهادار

د افغانستان بانک بمنظور کنترول حجم پول در دوران ، پایه پولی و حفظ نرخ تبادل در اقتصاد از دو وسیله دست داشته خویش استفاده نموده است که پروسه لیلام اسعار هفته ای سه مرتبه و لیلام اوراق بهادار هفته ای یک مرتبه صورت میگیرد که جزئیات هر یک ذیلاً توضیح میگردد.

فروش ارز

از شروع سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ سرطان ۱۳۹۹، د افغانستان بانک حدود 1,201.86 میلیون دالر امریکایی را از طریق روند لیلام اسعار به فروش رسانیده است که در مقابل در حدود 92.24 میلیارد افغانی را از بازار جمع آوری کرده است. همچنان، با عرضه اسعار در مارکیت اسعاری به مقدار 30.58 فیصد مجموع تقاضای اسعاری مارکیت مرفوع گردیده است. گراف ذیل مقدار عرضه و تقاضای دالر را در طی ۱۲ سال مالی نشان میدهد.

چارت توضیحی تقاضا و عرضه اسعار از طریق لیلام

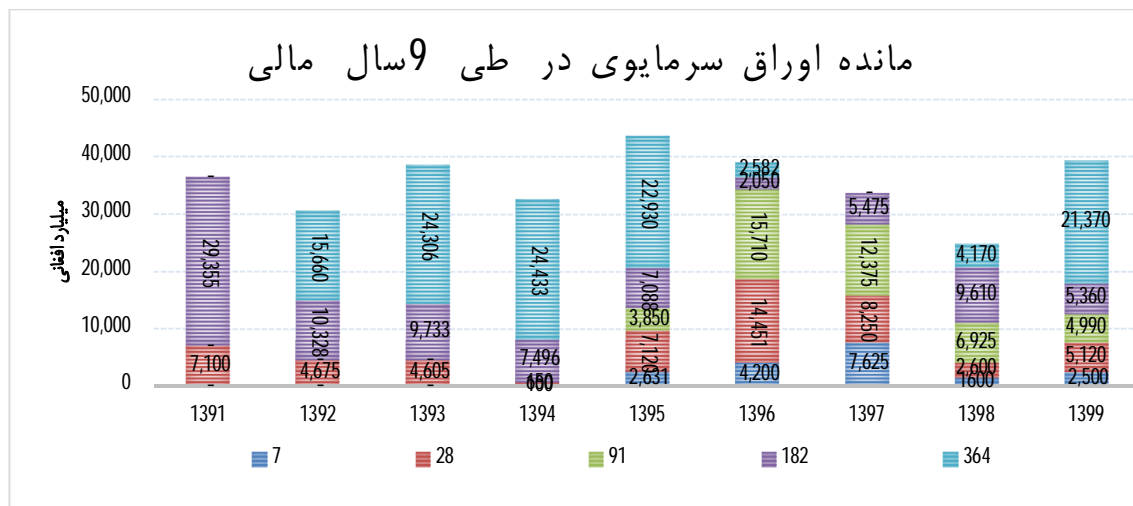

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمريت عمومی سیاست پولی
فروش اوراق سرمایه‌ی (مناقصه تکتانه)

اوراق سرمایه‌ی یکی از ابزار های دیگر سیاست پولی است که جهت مهار مقدار نقدینگی و اجرای سیاست پولی توسط د افغانستان بانک استفاده میشود. از این وسیله بمنظور جذب بیشتر مازاد نقدینگی از سیستم بانکی، ترویج بازار ثانوی اوراق بهادار، جلوگیری از تورم پولی، تنوع ابزار های سیاست پولی و تشویق بانک های تجاری به جذب بیشتر سپرده های افغانی از مردم می باشد.

از آغاز سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ سرطان ۱۳۹۹، مانده اوراق سرمایه‌ی لیلام شده بالغ بر 39.34 میلیارد افغانی گردیده است. به همین ترتیب، حدود 105.71 میلیون افغانی تکتانه بابت اوراق سرمایه‌ی پرداخت گردیده است.

مانده اوراق سرمایه‌ی در طی 9 سال مالی

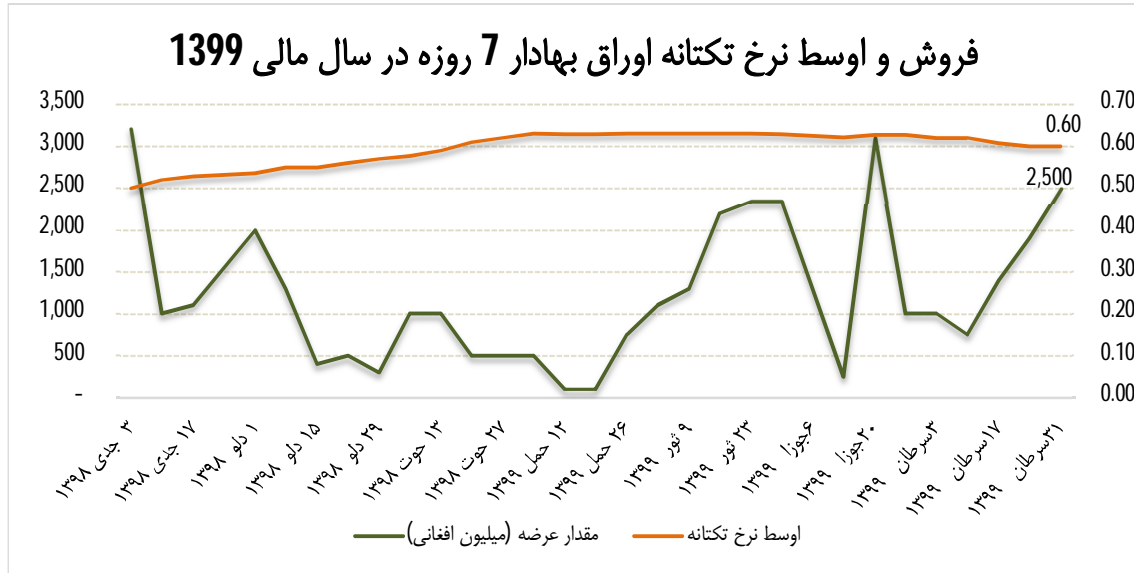
¹ . Outstanding

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار هفت روزه

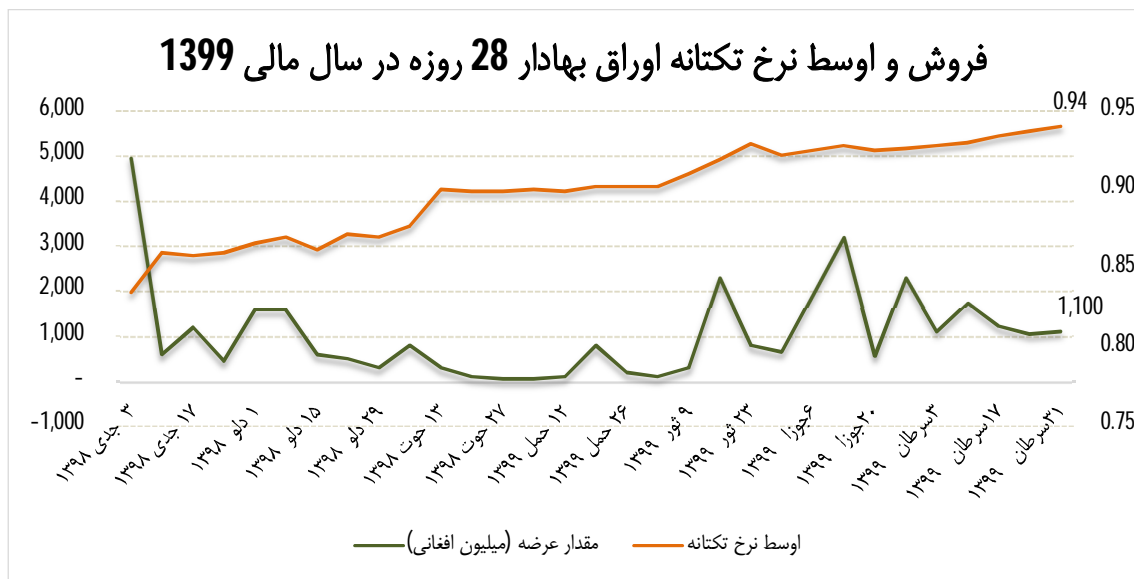
آخرین فروش اوراق بهادار هفت روزه در ماه سرطان ۲,۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۰,۶۰ در صد بوده و مقدار مانده این اوراق به ۲,۵ میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۲۸ روزه

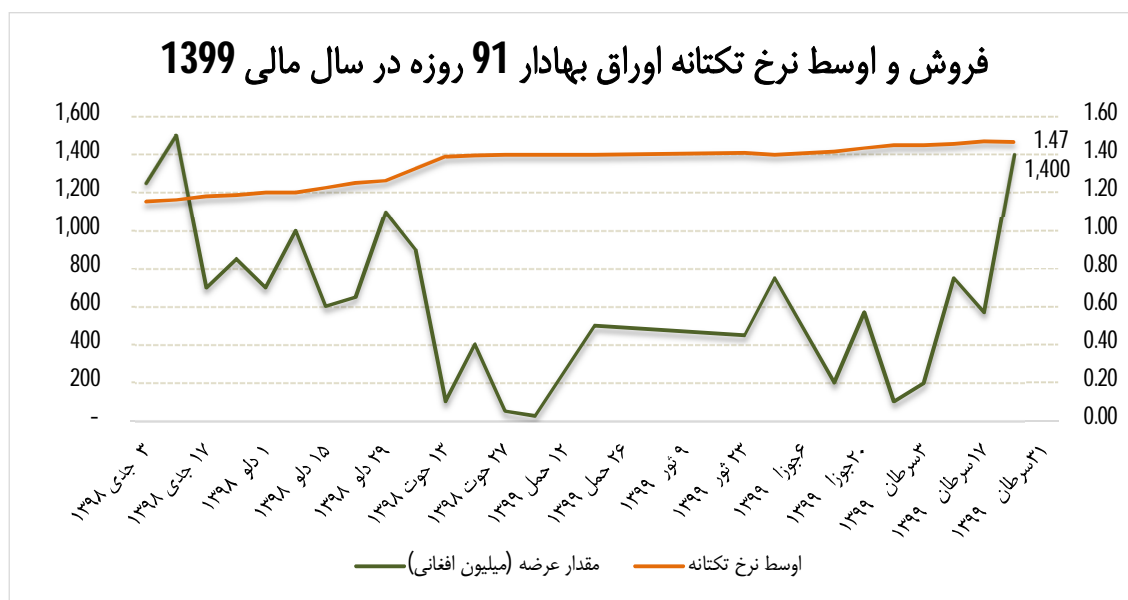
آخرین فروش اوراق بهادار ۲۸ روزه در ماه سرطان بالغ بر ۱,۱ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 0.94 در صد گردیده و مقدار مانده آن 5.12 میلیارد افغانی بوده است.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۹۱ روزه

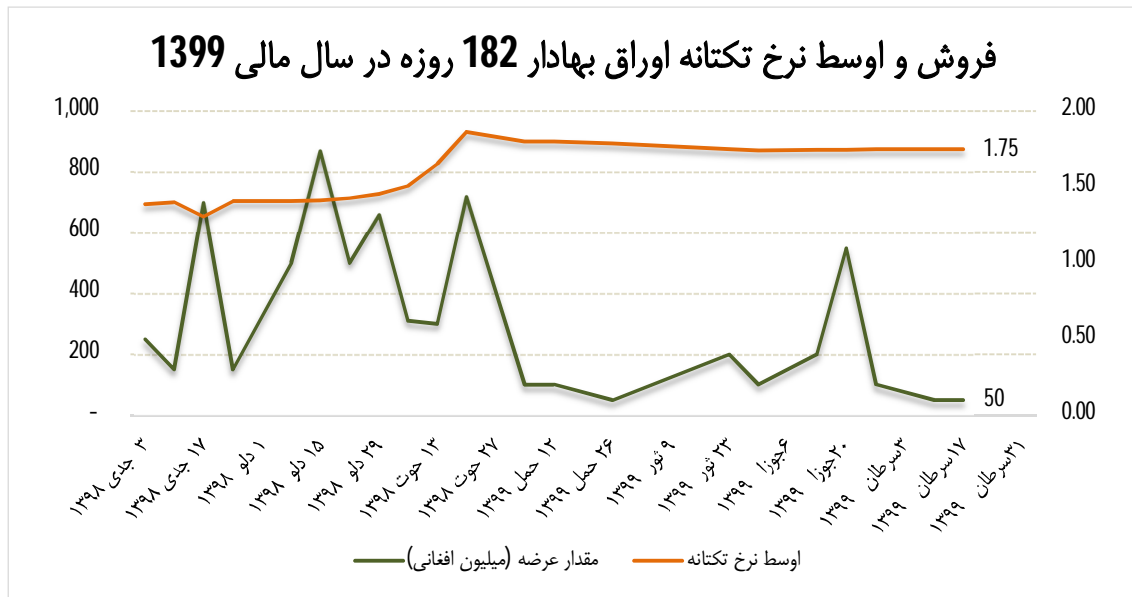
آخرین فروش اوراق بهادار ۹۱ روزه در ماه سرطان ۱,۴ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۱,۴۷ درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به 4.99 میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۱۸۲ روزه

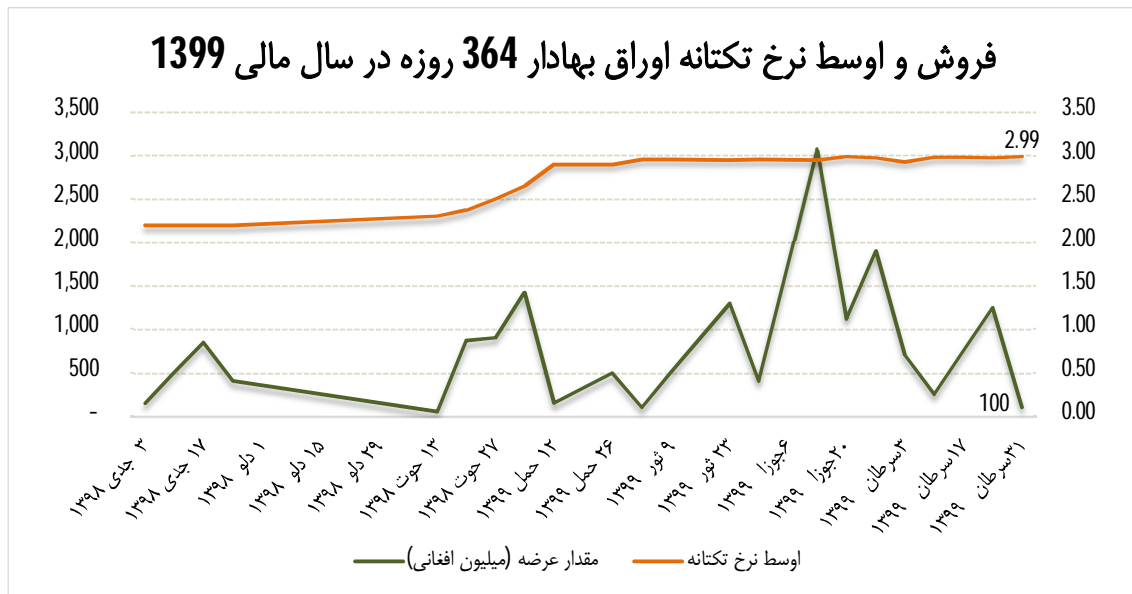
آخرین فروش اوراق بهادار ۱۸۲ روزه در ماه سرطان 0.۰۵ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره 1.75 درصد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن 5.36 میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

اوراق بهادار ۳۶۴ روزه

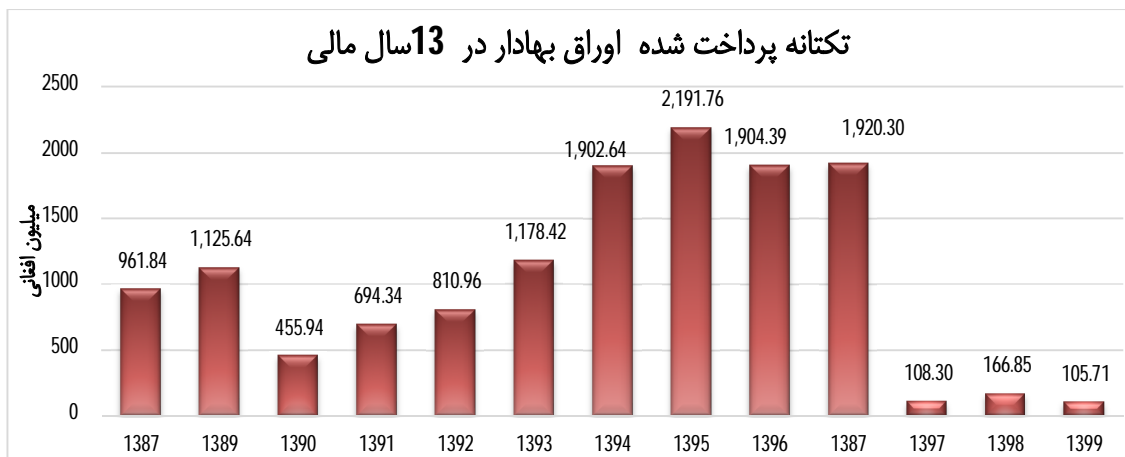
آخرین فروش اوراق بهادار ۳۶۴ روزه در ماه سرطان ۱۰،۱ میلیارد افغانی با میانگین نرخ بهره ۲،۹۹ در صد بوده، در حالیکه مقدار مانده آن به ۲۱،۳۷ میلیارد افغانی می رسد.

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

تکتانه پرداخت شده

در طول 13 سال گذشته د افغانستان بانک مقدار پرداخت تکتانه ای که از بابت اوراق بهادار پرداخت گردید است قرار شرح ذیل چنین ارایه نمود.

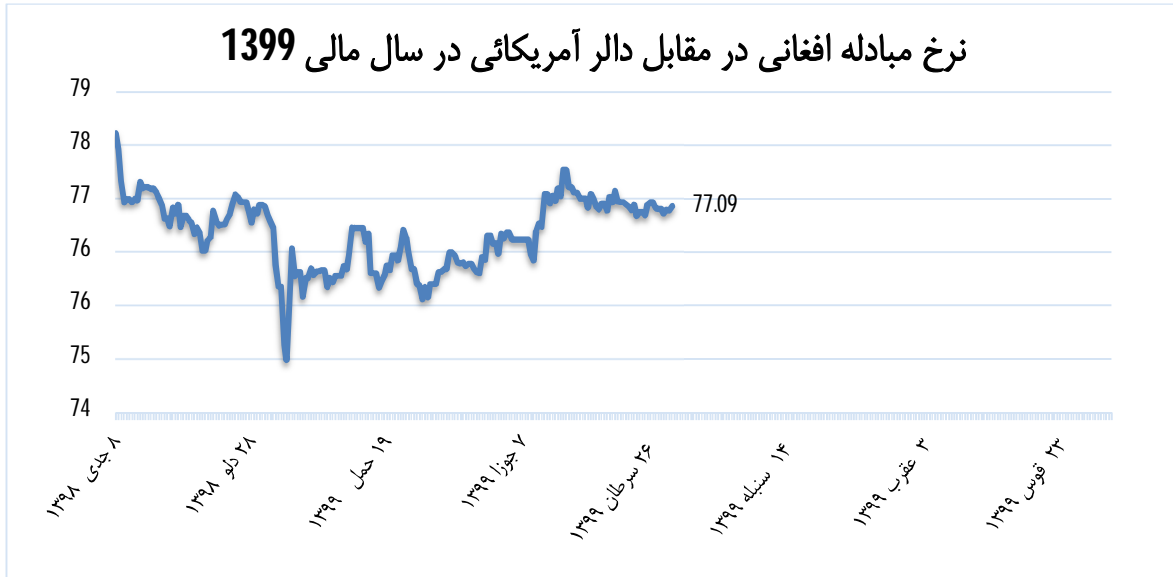
منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پولی

1.4 نرخ مبادله

با وجودیکه د افغانستان بانک نرخ مبادله را مورد هدف قرار نمیدهد، نوسانات آنرا با در نظر داشت اهمیت تاثیر آن بالای سایر شاخص های اقتصادی به دقت کامل زیر نظر دارد. در نظام بازار آزاد، نوسانات در نرخ مبادله یک امر طبیعی بوده و عرضه و تقاضا عامل اصلی و تعیین کننده نرخ مبادله در بازار میباشد. طبق آمار موجود، نرخ مبادله افغانی در برابر دالر امریکایی و سایر ارز های عمده بین المللی از ابتدای سال روان مالی تا اکنون شاهد یک سلسله نوسانات بوده است.

از اول سال مالی ۱۳۹۹ الی ۳۱ سرطان ۱۳۹۹ نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر امریکایی بطور اوسط 76.73 افغانی ثبت گردیده است که در حدود 7۱.۱ درصد افزایش ارزش از ابتدای سال داشته است و همچنان به آخر سرطان سال مالی نرخ تبادل ۷۷,۰۹ افغانی ثبت گردیده است.

نرخ مبادله افغانی در مقابل دالر آمریکائی در سال مالی 1399

منبع: مدیریت عملیات بازار / آمریت عمومی سیاست پول

سال مالی 1399					سال مالی 1398								سقف پولی (%)	رشد پایه پولی (%)
سرمایه	جوزا	ثور	حمل	حوت	قوس	سنبله	سرطان	جوزا	ثور	حمل	حوت			
12					12									
-1.43	0.42	1.90	-5.00	-8.00	12	1.19	-3.70	-4.5	-5.40	-5.00	-5.60	حقیقی پولی	رشد پایه پولی (%)	
317032.32	322978.27	327744.79	305,563.69	295,224.52	304,625.71	275,042.98	277,425.51	259,654.32	272,731.64	273,698.55	255,627.49	حقیقی پولی	رشد پایه پولی (میلیون افغانی)	
344151.83	340873.85	337595.88	334,317.91	331,039.94	322,878.14	314,327.17	308,341.50	305,491.17	302,545.84	299,600.51	280,267.14	پایه پولی	سقف پولی (میلیون افغانی)	
277,966.61	279,989.89	282,137.22	270,012.03	259,302.12	259,350.77	244,489.52	233,781.48	231,598.67	228,821.97	229,230.16	222,147.20	رشد حقیقی پول در	رشد پایه پولی (میلیون افغانی)	
277,511.58	274,868.34	272,225.11	269,581.87	266,938.63	255,665.48	248,894.55	244,154.89	241,897.91	239,565.70	237,233.49	233,785.34	سقف پول در	سقف پولی (میلیون افغانی)	
8,268.12	8,128.78	7,984.18	7,896.34	7,711.85	7,873.60	7,868.70	7,830.97	7,691.22	7,697.04	7,689.68	7,702.51	رشد حقیقی ذخایر بین المللی (میلیون دلار)	رشد ذخایر بین المللی (میلیون دلار)	
7,919.41	7,919.41	7,846.07	7,846.07	7,846.07	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,708.58	7,684.13	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دلار)	سقف ذخایر بین المللی (میلیون دلار)	
39,340	34,495	29,840	28,060	30,455	24,905.00	23,920	28,665	27,020	28,580	29,655	26,665	مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)	مانده اوراق بهادار (میلیون افغانی)	
7,084.69	6,271.67	6,271.67	5,934.85	5,928.75	5,734.43	2,657.34	5,672.74	10,923.40	5,907.08	5,817.98	5,768.54	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی	ذخایر الزامی (ذخایر اجباری) میلیون افغانی	

جدول شاخص های پولی

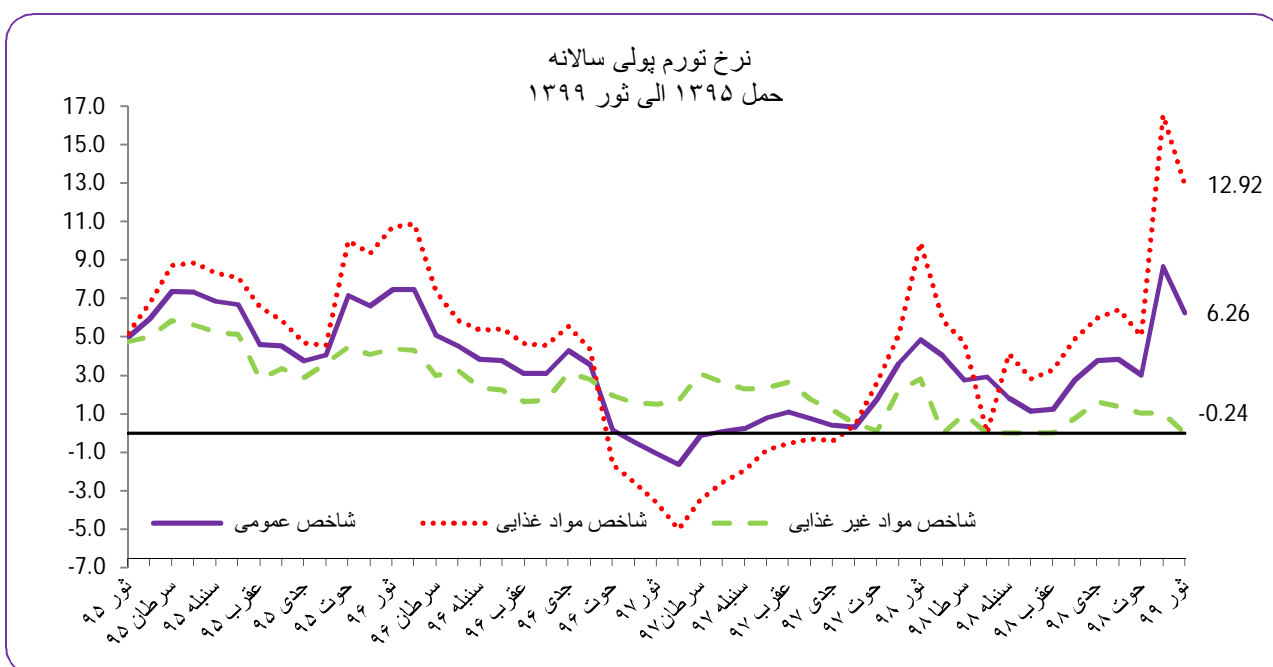
2. سکتور حقیقی

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه سالانه

نرخ تورم عمومی به سطح کشور در ماه ثور 1399 کاهش نموده است. آخرین آمار بدست آمده از اداره ملی احصائیه و معلومات نشان میدهد که شاخص قیمت مصرف کننده از 8.67 درصد در ماه حمل 1399 به 6.26 درصد در ماه ثور سال جاری کاهش نموده است. فشار های ضد تورمی بالای شاخص عمومی در این دوره بیشتر از هر دو بخش شاخص مواد غذایی و شاخص مواد غیرغذایی سرچشمه گرفته است که در ذیل تغییرات در اجزای شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی مورد ارزیابی قرار می گیرد.

تغییرات در شاخص قیمت مصرف کننده در سطح ملی				
شاخص ها	معیار محاسبه سالانه		معیار محاسبه ماهانه	
	حمل 1399	ثور 1399	حمل 1399	ثور 1399
تورم عمومی	8.67	6.26	-1.15	6.62
مواد غذایی	16.56	12.92	-1.74	12.45
مواد غیرغذایی	1.03	-0.24	-0.49	0.79

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات / آمريت عمومی سياست پولی

شاخص قیمت مواد غذایی که 47.8 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. در این دوره به عنوان محرک اصلی کاهش شاخص عمومی عمل نموده است. نرخ تورم در بخش مواد غذایی از 16.56 درصد در ماه حمل به 12.92 درصد در ماه ثور کاهش نموده است. کاهش شاخص مواد غذایی ناشی از پائین آمدن قیمت اجزای فرعی این شاخص از قبیل نان و غله، گوشت، میوه خشک و تازه، سبزیجات، شکر و مصالحه جات می باشد.

شاخص قیمت نان و غله بیشترین وزن را در شاخص عمومی داشته و با اندکترین تغییرات بیشترین تأثیرات را بالای شاخص عمومی وارد می نماید. این جز شاخص که 14.6 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، از 15.19 درصد در ماه حمل به 14.76 درصد در ماه ثور کاهش نموده است. دلیل اصلی کاهش قیمت این جزء شاخص ناشی از رسیدن محموله 75 هزار تن گندم از کشور هند به افغانستان و افزایش تولیدات گندم در داخل کشور بوده که سبب کاهش قیمت نان و غله در کشور گردیده است.

شاخص قیمت گوشت که 7.5 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد. بر اساس محاسبه سالانه از 12.03 درصد در ماه حمل به 10.70 درصد در ماه ثور سال جاری کاهش نموده است. قبلاً از اثر گسترش ویروس کرونا واردات گوشت مرغ از کشور های همسایه بخصوص کشور ایران ممنوع قرار داده شده بود، که سبب افزایش بی پیشینه قیمت گوشت مرغ در بازار های داخلی گردیده بود، بنا به همین دلیل دولت افغانستان واردات گوشت مرغ را از کشور های همسایه بخصوص ایران آغاز نموده و موجب کاهش قیمت در کشور گردیده است، و همچنان با باز کشائی مرکز اتحادیه مرغدارن کابل به طور رسمی قیمت گوشت مرغ 2.52 درصد به مقاسیه ماه قبلی کاهش نموده است.

شاخص قیمت میوه خشک و تازه که 5 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد در ماه ثور 1399 به 10.35 درصد رسیده است، درحالیکه این رقم در ماه حمل سال جاری 14.32 درصد محاسبه گردیده است. تأثیرات موسمی یکی از عوامل عمده در کاهش قیمت این جزء شاخص میباشد.

سبزیجات که 6 درصد شاخص عموم را تشکیل میدهد. از 43.46 درصد در ماه حمل به 23.02 درصد در ماه ثور 1399 کاهش نموده است. افزایش عرضه سبزیجات در جریان فصل بهار موجب کاهش قیمت سبزیجات در کشور گردیده است.

قیمت بعضی از اجزای فرعی شاخص مواد غذایی از قبیل قیمت شیر، پنیر و تخم در ماه ثور 1399 افزایش نموده است.

یکی از اجزاء مهم دیگر بخش مواد غذایی عبارت از **شاخص قیمت روغن** می باشد. این جزء شاخص که 4.6 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، در ماه ثور 1399 افزایش 19.15 درصدی را تجربه نموده است، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 13.14 درصد محاسبه گردیده است.

تغییرات در شاخص مواد غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص‌ها
ثور 1399	حمل 1399	ثور 1399	حمل 1399	
-1.74	12.45	12.92	16.56	تورم در بخش غذایی
1.22	10.89	14.76	15.19	نان و غله
2.22	3.45	10.70	12.03	گوشت
3.12	3.40	4.04	0.02	شیر، پنیر و تخم
5.86	5.78	19.15	13.41	روغن
1.05	18.99	10.35	14.32	میوه خشک و تازه
-17.96	36.93	23.02	43.46	سبزیجات
0.65	3.66	3.66	7.40	شکرو شیرینی
-10.22	15.33	9.59	30.82	مصالحات
1.15	-0.07	4.13	3.72	نوشابه غیر الکولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/ آمریت عمومی سیاست پولی

تورم در بخش شاخص قیمت مواد غیرغذایی که 52.2 در صد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، از 1.03 درصد در ماه حمل به -0.24 درصد در ماه ثور کاهش نموده است. این کاهش بدلیل کم شدن قیمت اجزای فرعی این شاخص از قبیل سرپناه، برق، آب و گاز مایع، معالجه و تداوی و ترانسپورت می باشد.

شاخص قیمت سرپناه، برق، آب و گاز مایع که 19.1 درصد شاخص عمومی را تشکیل میدهد، بر اساس معیار محاسبه سالانه، از -1.78 درصد در ماه حمل به -4.38

درصد ثور سال روان کاهش نموده است. قیمت گاز مایع 33 درصد در بازار جهانی کاهش نموده و سبب کاهش قیمت این شاخص در کشور گردیده است.

بر اساس معیار محاسبه سالانه، شاخص قیمت معالجه و تداوی که 6.2 درصد شاخص عمومی قیمت مصرف کننده را تشکیل میدهد، از 6.50 درصد در ماه حمل به 4.36 درصد در ماه ثور 1399 کاهش نموده است. کمک ادویه جات از کشور هندوستان به افغانستان سبب گردید تا قیمت این جزء شاخص در کشور کاهش نماید.

شاخص قیمت ترانسپورت که 4.3 درصد شاخص عمومی را احتوا می نماید. بر اساس تغییرات سالانه از -3.44 درصد در ماه حمل به -10.14 درصد در ماه ثور 1399 کاهش را نشان میدهد. قیمت نفت در بازار جهانی کاهش نموده که بالترتیب قیمت تیل دیزل 56 درصد و قیمت نفت خام 54 درصد کاهش نموده است و موجب کم شدن قیمت در کشور گردیده است.

تغییرات در شاخص مواد غیر غذایی در سطح ملی				
معیار محاسبه ماهانه		معیار محاسبه سالانه		شاخص ها
ثور 1399	حمل 1399	ثور 1399	حمل 1399	
-0.49	0.79	-0.24	1.03	تورم در بخش غیر غذایی
0.39	1.17	1.12	1.11	تنباکو
3.34	0.13	10.08	7.47	البسه
-2.44	1.15	-4.38	-1.78	سرپناه
1.68	0.42	1.39	0.35	لوازم خانه
0.47	0.88	4.36	6.50	معالجه و تداوی
-6.37	1.35	-10.14	-3.44	ترانسپورت
0.32	-0.04	-4.22	-3.89	ارتباطات
0.90	0.14	1.77	0.87	اطلاعات و فرهنگ
-0.01	0.13	1.24	6.55	تعلیم و تربیه
0.29	0.04	1.76	2.03	رستوران و هتل
0.71	1.69	12.40	13.23	متفرقه

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

تغییرات تورمی بر اساس معیار محاسبه ماهانه

بر اساس معیار محاسبه ماهانه نرخ تورم پولی که انعکاس دهنده تغییرات کوتاه مدت در سطح عمومی قیمت ها در کشور می باشد در دوره تحت بررسی نشاندهنده کاهش می باشد. بر مبنای معیار ماهانه، نرخ تورم از 6.62 درصد در ماه حمل 1399 به -1.15 درصد در ماه ثور سال جاری کاهش نموده است. کاهش ناشی از کم شدن قیمت در هر دو بخش شاخص مواد غذایی و غیرغذایی بوده و شاخص عمومی را تحت تأثیر قرار داده است.

شاخص قیمت مواد غذایی در ماه ثور به -1.74 درصد رسیده، در حالیکه این رقم در ماه گذشته 12.45 درصد محاسبه گردیده است. عامل اصلی کاهش در قیمت شاخص مواد غذایی ناشی از کم شدن قیمت اجزای فرعی این شاخص از قبیل قیمت نان و غله، قیمت، میوه جات خشک و تازه، سبزیجات و مصالحه جات می باشد. که بالترتیب شاخص قیمت نان و غله از 10.89 درصد به 1.22 درصد، قیمت میوه جات خشک و تازه از 18.99 درصد به 1.05 درصد، قیمت سبزیجات از 36.93 درصد به -17.96 درصد و قیمت مصالحه جات از 15.33 درصد به -10.22 درصد در ماه ثور 1399 کاهش نموده و شاخص عمومی را تحت تأثیر قرار داده است.

تورم بر اساس معیار محاسبه ماهانه در بخش شاخص مواد غیرغذایی در ثور 1399 نیز کاهش نموده است. با توجه به آمار موجود، تورم در این بخش از 0.79 درصد در ماه حمل 1399 به -0.49 درصد در ماه ثور کمتر گردیده است.

سرپناه، برق، آب، معالجه و تداوی، و ترانسپورت به عنوان عوامل ضد تورمی در این بخش تأثیرگذار بوده اند که از جمله سرپناه و ترانسپورت بیشترین اثرگذاری در ماه ثور 1399 در مقایسه با ماه ماقبل آن را داشته و بالترتیب قیمت سرپناه از 1.15 درصد به -2.44 و قیمت ترانسپورت از 1.35 درصد به -6.37 درصد کاهش را نشان میدهد.

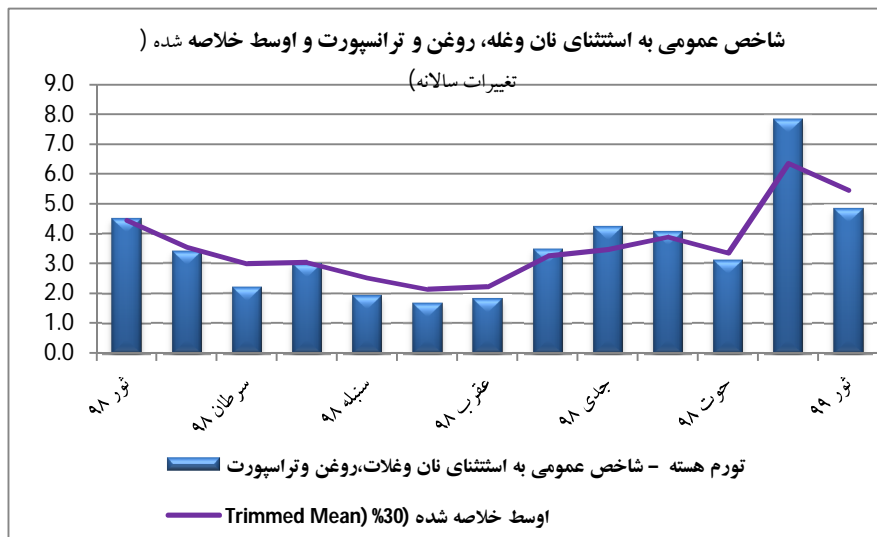
تورم هسته

هدف از محاسبه نرخ تورم بر اساس این معیار بررسی دقیق و مشخص تغییرات در سطح عمومی قیمت ها می باشد. این معیار نشان دهنده تأثیرات عوامل غیرمترقبه و غیرنورمال بالای سطح عمومی قیمت ها بوده و یک قسمت معین شاخص را که عوامل متذکره در آن دخیل نمی باشد در بر می گیرد. تورم هسته آنعده اجزای شاخص را که قیمت شان بصورت سرسام آور تغییر نموده اند و یا هم تغییرات در آن ها بسیار ناچیز می باشد از شاخص بیرون ساخته و بعداً با استفاده از میتودهای موجود تغییرات آنها ارزیابی می نماید. یکی از معیارهای مهم تورم هسته عبارت از اوسط خلاصه شده می باشد که در آن یک فیصدی مشخص از تعداد مجموعی اجزای موجود در شاخص حذف می گردد. در حال حاضر، تورم بر اساس اوسط خلاصه شده در افغانستان بعد از حذف 30 فیصد شاخص عمومی محاسبه می گردد. تورم بر اساس این معیار در ماه ثور 1399 در مقایسه با ماه ماقبل آن از 6.36 درصد در ماه حمل به 5.47 درصد در ماه ثور همین سال کاهش را تجربه نموده است. معیار دیگر محاسبه نرخ تورم هسته عبارت از "شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت" می باشد. تورم سالانه بر اساس این معیار از 7.84 درصد در ماه حمل 1399 به 4.82 درصد در ماه ثور

کمتر گردیده است، همچنان تورم در این بخش بر اساس محاسبه ماهانه از 6.12 درصد در ماه حمل به 1.79- درصد در ماه ثور کاهش نموده است.

تغییرات تورم هسته در سطح ملی		
ثور 1399	حمل 1399	شاخص ها
معیار محاسبه سالانه		
5.47	6.36	تورم اوسط خلاصه (Trimmed Mean) (30%)
4.82	7.84	شاخص قیمت مصرف کننده به استثنای نان و غله، روغن و ترانسپورت

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

منبع: اداره ملی احصائیه و معلومات/آمریت عمومی سیاست پولی

3. سکتور خارجی

3.1. بیلاتس حساب جاری

کسر حساب جاری کشور در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل کاهش نموده. کسر حساب جاری که در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۲۷۶,۹۲ میلیون دالر ثبت گردیده بود، در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۹۷۲,۱۰ میلیون دالر یعنی (۲۴) درصد کاهش نموده است. این کاهش کسر در حساب جاری بیلاتس تادیات عمده تآ ناشی از افزایش صادرات و کاهش واردات، کاهش در پرداخت های خدماتی از قبیل (پرداخت های خدمات سفری، پرداخت های خدمات ترانسپورتی و پرداخت های خدمات ساختمانی) و به همین ترتیب افزایش در عواید سرمایه گذاری می باشد.

3.1.1. بیلاتس حساب اجناس:

ارزش مجموعی واردات (اجناس) کشور در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ نماینگر کاهش ۱۵ درصدی بوده که از ۱۶۴۱,۱۶ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۳۸۹,۸۶ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

و به همین ترتیب ارزش مجموعی صادرات (اجناس) کشور در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ نشان دهنده افزایش ۱۲ درصدی بوده که از ۱۸۲,۵۷ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۰۳,۶۴ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ بالغ گردیده است.

نوت:

محركات اصلی و اساسی افزایش صادرات اجناس در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ عبارتند از:

- ✓ صادرات میوه خشک ۲۸ درصد افزایش نموده که از مبلغ ۶۴,۷۹ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۸۳,۰۸ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.
- ✓ صادرات مواد طبی ۱۴ درصدی افزایش را نشان داده که از مبلغ ۳۹,۲۶ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۴۴,۸۴ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ بالغ گردیده است.

محركات اساسی کاهش واردات اجناس در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ عبارتند:

- ✓ واردات کالاهای مصرفی، نشان دهنده کاهش ۳۱ درصدی بوده که از مبلغ ۷۴۱,۳۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵۱۰,۶۱ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ بالغ گردیده است.
- ✓ واردات مواد احتراقی و تیل باب، نشان دهنده کاهش ۱۳ درصدی بوده که از مبلغ ۳۰۲,۳۴ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۶۱,۶۰ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.
- ✓ واردات کالاهای صنعتی و ساختمانی، نشان دهنده کاهش ۹ درصدی بوده که از مبلغ ۱۷۳,۹۲ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۵۸,۳۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

3.1.2. بیلانس حساب خدمات:

در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کسر حساب خدمات بیلانس تادیات کشور ۴۱ در صد کاهش را نشان داده. کسر خالص حساب خدمات که در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۶۱,۸۹ میلیون دالر ثبت گردیده بود در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ به مبلغ ۹۴,۹۹ میلیون دالر راپور داده شده است.

کسر حساب خدماتی در سال مالی ۱۳۹۸ عمدتاً با استفاده از کاهش در پرداخت های ذیل متاثر گردیده است یعنی:

✓ **پرداخت های خدمات ترانسپورتی:** از مبلغ ۲۶۵,۲۹ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۲۲,۴۷ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

✓ **پرداخت های خدمات سفری:** از مبلغ ۳۲,۵۳ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۷,۴۹ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

✓ **پرداخت های خدمات ساختمانی:** از مبلغ ۱۷,۳ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۷,۷ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.1.3. حساب عاید اولیه:

عواید خالص اولیه کشور در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال گذشته شاهد افزایش ۱۰ درصدی بوده که از مبلغ ۷۵,۹۱ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۸۳,۵۲ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است.

3.1.4 : عاید ثانوی:

عواید ثانوی در کل (کمک های بلاعوض و انتقالات وجوه کارگران) در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ نظر به عین ربع سال قبل کاهش ۱۶ درصدی را نشان داده که از مبلغ ۲۶۷,۶۵ میلیون دالر امریکایی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۲۵,۶۰ میلیون دالر امریکایی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

• انتقالات جاری (کمک های بلاعوض):

انتقالات جاری خالص به دولت افغانستان کاهش ۳ درصدی را نشان داده که از مبلغ ۱۶۷,۴ میلیون دالر امریکایی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۱۶۲,۷ میلیون دالر امریکایی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

• وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی:

وجوه خالص انتقالی افراد خصوصی بدخل کشور ۳۲ درصدی کاهش نموده، که از مبلغ ۱۴۱,۸۰ میلیون دالر امریکایی در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۹۵,۹۶ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.2. حساب سرمائیوی بیلاس تادیات:

حساب سرمائیوی بیلاس تادیات که شامل (انتقالات سرمائیوی میباشد)، نشان دهنده کاهش ۳۵ درصدی بوده، که از مبلغ ۵۵,۴۹ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۳۶,۰۶ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ رسیده است.

3.3. حساب مالی بیلاس تادیات:

حساب مالی بیلاس تادیات شامل حسابات از قبیل " سرمایه گذاری مستقیم، سرمایه گذاری غیر مستقیم، دیگر سرمایه گذاری ها و دارائی های ذخیروی می باشد " .

3.3.1. سرمایه گذاری مستقیم:

سرمایه گذاری مستقیم در خارج از مبلغ ۱۰,۵۲ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵,۹۴ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش را نشان میدهد.

و به همین ترتیب سرمایه گذاری مستقیم در داخل از مبلغ ۸,۸۱ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۵,۸۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.3.2. سرمایه گذاری غیر مستقیم (سرمایه گذاری در اسناد قرضه):

سرمایه گذاری غیر مستقیم در خارج از مبلغ ۱۶,۴۶ میلیون دالر در ربع اول سال ۱۳۹۸ به مبلغ ۴,۰۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

3.3.3. سرمایه گذاری های دیگر:

سرمایه گذاری های دیگر عموماً متشکل از حسابات از قبیل (حسابات قروض، حسابات دیپوزتی، قرضه های تجاری و پیش پرداخت و به همین ترتیب دیگر حسابات قابل حصول و قابل پرداخت) میباشد.

✓ ارزش سرمایه گذاری های دیگر در خارج از مبلغ ۸۶,۱۹ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۲۸,۲۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ کاهش نموده است.

✓ ارزش سرمایه گذاری های دیگر در داخل کشور از مبلغ ۱۴,۵۸ - میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۸ به مبلغ ۳۱,۷۵ میلیون دالر در ربع اول سال مالی ۱۳۹۹ افزایش نموده است.

جدول ۱: بیلانس تادیات افغانستان به (ملیون دالر امریکائی):

Items / Years	Q1 - 98	Q2 - 98	Q3 - 98	Q4 - 98	Q1 - 99	% change
Current Account	-1276.92	-778.34	-1028.44	-714.90	-972.10	-24%
<i>Credit</i>	807.12	1013.84	851.58	1273.70	813.71	1%
<i>Debit</i>	2084.04	1792.18	1880.02	1988.60	1785.81	-14%
Goods and Services Account	-1620.48	-1427.23	-1438.49	-1375.16	-1281.22	-21%
<i>Credit</i>	370.49	283.89	344.64	510.20	395.10	7%
<i>Debit</i>	1990.96	1711.12	1783.13	1885.36	1676.32	-16%
Goods Account	-1458.59	-1323.05	-1252.91	-1259.63	-1186.23	-19%
<i>Credit</i>	182.57	143.29	208.77	329.21	203.64	12%
<i>Debit</i>	1641.16	1466.34	1461.67	1588.84	1389.86	-15%
Services Account	-161.89	-104.18	-185.59	-115.53	-94.99	-41%
<i>Credit</i>	187.92	140.60	135.87	180.99	191.46	2%
<i>Debit</i>	349.81	244.78	321.46	296.53	286.45	-18%
Primary Income Account	75.91	101.07	68.84	60.84	83.52	10%
<i>Credit</i>	93.56	111.98	75.79	71.25	92.48	-1%
<i>Debit</i>	17.66	10.91	6.95	10.40	8.96	-49%
Secondary Income Account	267.65	547.83	341.21	599.42	225.60	-16%
<i>Credit</i>	343.07	617.98	431.14	692.25	326.14	-5%
<i>Debit</i>	75.42	70.15	89.93	92.83	100.54	33%
Current transfers (Official grants)	167.4	432.9	233.1	497.7	162.7	-3%
<i>Credit</i>	167.39	432.90	233.1	497.7	162.7	-3%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.0	0.0	0.0	
Personal transfers	141.80	145.36	142.46	139.87	95.96	-32%
<i>Credit</i>	175.68	185.08	198.03	194.51	163.47	-7%
<i>Debit</i>	33.88	39.72	55.57	54.64	67.52	99%
Capital account	55.49	241.03	22.97	504.07	36.06	-35%
<i>Credit</i>	55.49	241.03	22.97	504.07	36.06	-35%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Capital transfers	55.49	241.03	22.97	504.07	36.06	-35%
<i>Credit</i>	55.49	241.03	22.97	504.07	36.06	-35%
<i>Debit</i>	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Financial account	-38.3	40.9	49.2	-33.54	-200.68	423%
Direct investment	1.71	-6.30	9.04	-1.55	0.1	-95%
Net acquisition of financial assets	10.52	5.69	4.86	5.26	5.94	-44%
Net incurrence of liabilities	8.81	11.98	-4.18	6.81	5.85	-34%

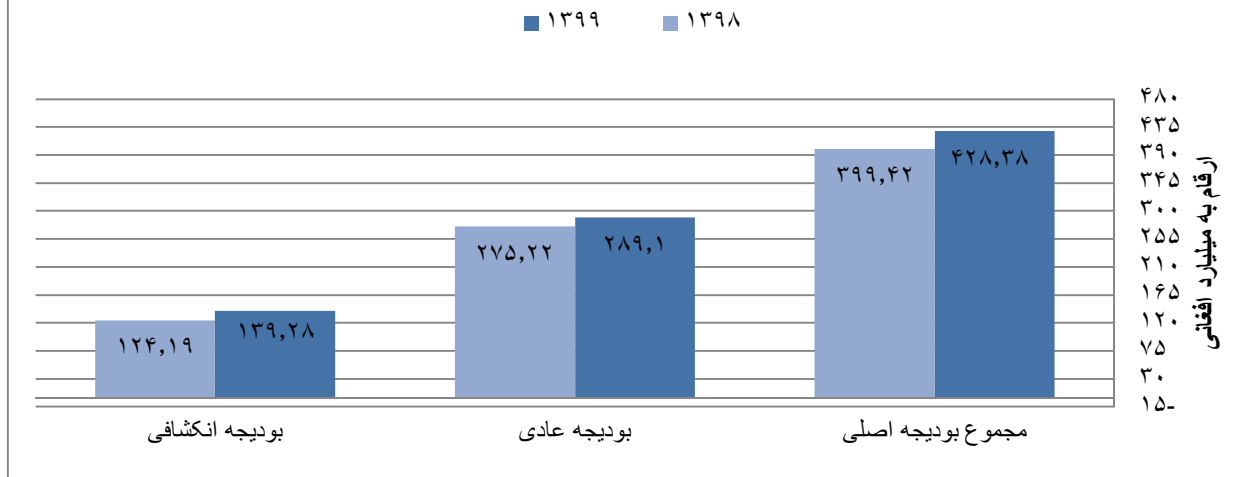
Portfolio investment	-16.46	15.42	-33.74	20.16	-4.05	-75%
Net acquisition of financial assets	-16.46	15.42	-33.74	20.16	-4.05	-75%
Net incurrence of liabilities	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	
Other investment	-71.61	1.35	-82.58	78.72	-60.00	-16%
Assets	-86.19	-12.36	-27.20	84.70	-28.25	-67%
Liabilities	-14.58	-13.71	55.39	5.98	31.75	-318%
Reserve Assets	48.03	30.40	156.46	-130.87	-136.72	-385%
Net errors and omissions	1183	578	1055	177	735	-38%

4سکتور مالی

هدف اصلی سیاست مالی، دستیابی به افزایش مداوم جمع آوری درآمد است تا به تدریج از هزینه های عادی و انکشافی که از خارج تامین میگردد تخصیص بودجه در راستای استراتژی انکشاف ملی افغانستان فراهم شود. علاوه بر این، اهداف دیگر شامل بهبود مدیریت مصارف دولتی، اصلاح سیاستهای مالی، فورمولبندی سیاست مالی، کارایی و مؤثریت شرکتهای، مالیات و اداره گمرک میباشد. طوریکه میدانیم در اقتصاد های در حال توسعه در سراسر جهان عدم تعادل بودجه (کسربودجه) وجود دارد. در افغانستان مجموع مصارف اصلی بیشتر از عواید داخلی به استثنای کمکهای خارجی است.

در شروع سال مالی 1399 بودیجه اصلی مبلغ 428.38 میلیارد افغانی تصویب شده بود که در مقایسه با سال مالی 1398 که مبلغ 399.42 میلیارد افغانی بوده است، 28.96 میلیارد و یا 7.25٪ افزایش را نشان میدهد. از مجموع بودیجه اصلی سال مالی 1399، بودیجه عادی و بودیجه انکشافی هر یک به ترتیب 289.10 میلیارد و 139.28 میلیارد افغانی منظور شده است.

مقایسه بودیجه سالهای 1398 و 1399

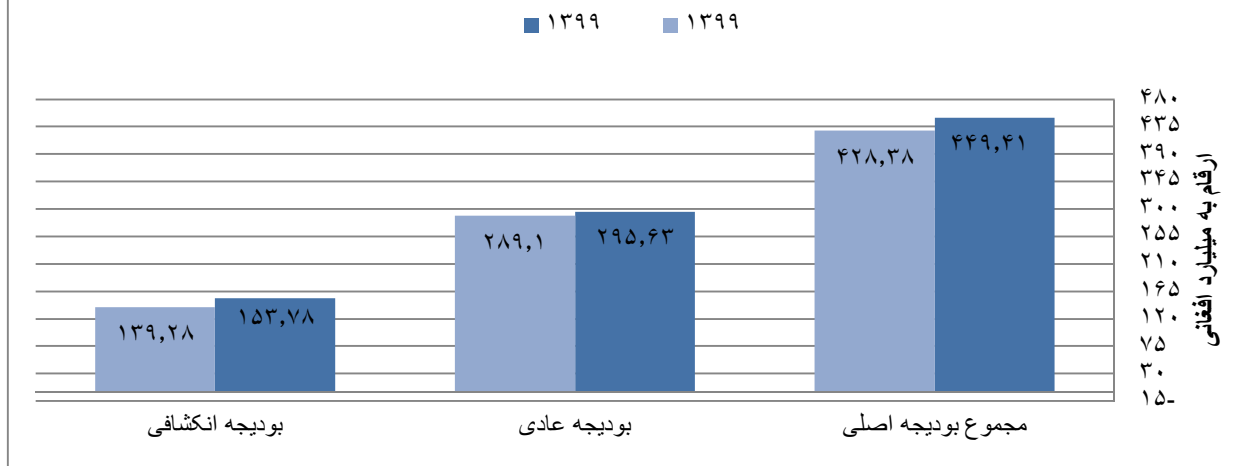

افغانستان ، مانند سایر اقتصادهای نوظهور و در حال توسعه در سراسر جهان ، به طور مداوم با کسری بودجه روبرو است و این بدان معنی است که کل هزینه های اصلی از کل درآمد داخلی بیشتر میباشد .

اما بیشترین کسر بودیجه در اثر شیوع ویروس کرونا در سال روان میباشد که در نتیجه تغییرات در سیاست های دولت به بررسی بودجه سال مالی 1399 شد و اخیراً بانک جهانی هشدار داده است که آسیای جنوبی به دلیل بیماری کوید 19 در جریان چهل سال با بدترین عملکرد اقتصادی خود روبرو است . دولت افغانستان حدود 25 میلیون دالر برای مقابله با این بیماری به وزارت صحت عامه اختصاص داده است به همین ترتیب بانک جهانی 200 میلیون دالر امریکایی کمک مالی برای حمایت از کشور برای اداره هرچه سریعتر اقتصاد تصویب کرده است . به منظور کاهش فقر و گرسنگی برنامه ملی غذا (NFP) در تمام ولایات کشور را ه اندازی شده است که در ابتدا از طرف پارلمان رد شده بود و حدود 18 میلیارد افغانی در بودجه تصویب شده است .

گراف ذیل نشان دهنده آخرین ارقام برای بودیجه سال مالی روان الی اخیر ماه جوزا میباشد . تغییراتی که در ارقام ذیل بوجود آمده است به دلیل شیوع ویروس کرنا میباشد .

تعدیلات در بودجه 1399 در اثر شیوع ویروس کرونا

تعدیلات در بودجه سال 1399 در اثر شیوع ویروس کرونا که مجموع بودجه اصلی الی اخیر جزا سال مالی 1399 به 449.41 میلیارد افغانی رسیده است که از آن جمله بودجه عادی و بودجه انکشافی هر یک مبلغ **295.63** میلیارد افغانی و **153.78** میلیارد افغانی را تشکیل میدهد. از شروع سال مالی الی اخیر جزا بودجه اصلی به مقدار 25.01 میلیارد افغانی افزایش یافته است، همچنان در مقایسه با بودجه سال مالی 1398 مبلغ 21.03 میلیارد افغانی افزایش را نشان میدهد.

مجموع عواید (عواید داخلی و کمکهای خارجی) در ماه جزا سال مالی 1399 مبلغ 21.21 میلیارد افغانی میباشد، در حالیکه مجموع عواید در ماه ثور 30.76 میلیارد افغانی بوده که 9.55 میلیارد افغانیو یا 31.04% کاهش را نشان میدهد. مجموع عواید از شروع سال مالی الی اخیر ماه جزا سال مالی 1399 به 137.82 میلیارد افغانی رسیده است که از جمله 60.13 میلیارد و **77.70** میلیارد افغانی آنرا به ترتیب کمک های خارجی و عواید داخلی تشکیل میدهند.

در ضمن، عواید داخلی در ماه جوزا سال مالی 1399 به 8.39 میلیارد افغانی میرسد، در حالیکه عواید داخلی در ماه ثور 8.88 میلیارد افغانی بوده است، که 0.49 میلیارد افغانی و یا 5.50٪ کاهش را نشان میدهد.

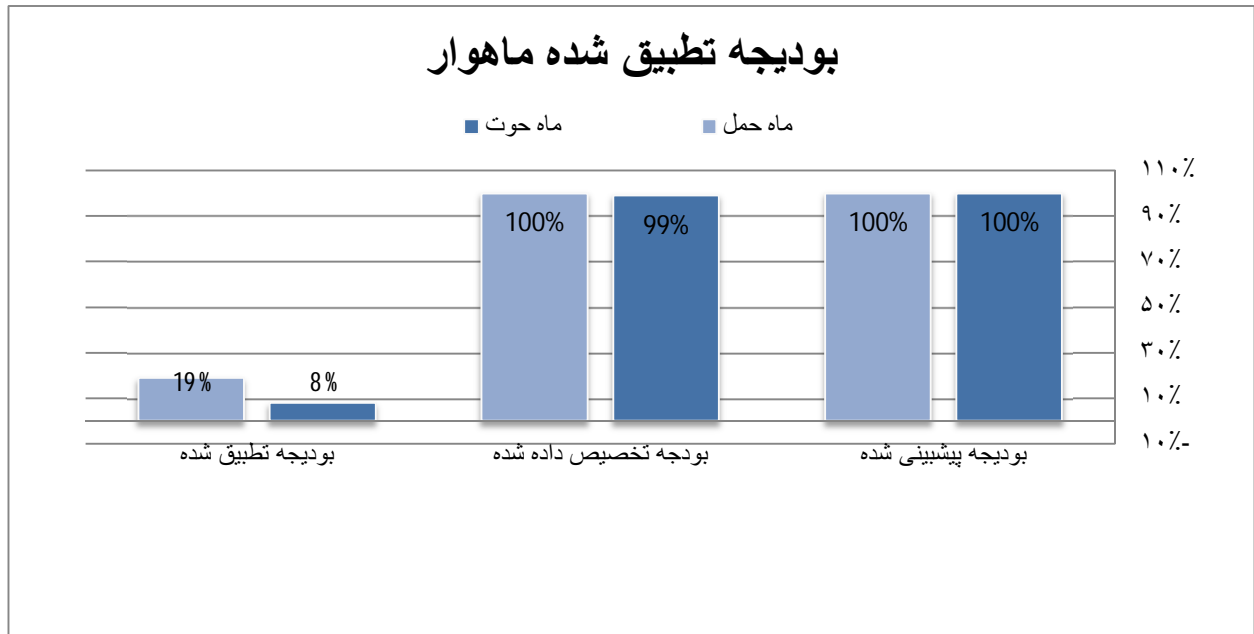
از طرف دیگر، کمک های خارجی در ماه جوزا 1399 مبلغ 12.82 میلیارد افغانی میباشد در حالی که در ماه ثور سال جاری 21.88 میلیارد افغانی بوده که 41.40٪ برابر با 9.06 میلیارد افغانی کاهش یافته است.

همچنان، مجموع مصارف از شروع سال مالی 1399 الی اخیر ماه جوزا به 161.53 میلیارد افغانی رسیده است، که مصارف عادی و مصارف انکشافی هر یک 118.06 میلیارد و 43.47 میلیارد افغانی را تشکیل میدهند. مصارف عادی در ماه جوزا 17.02 میلیارد افغانی میباشد در حالیکه مصارف مذکور در ماه ثور سال 24.39 میلیارد افغانی بوده است، که نشان دهنده 7.37 میلیارد افغانی 30.22٪ کاهش یافته. همچنان مصارف انکشافی در ماه ثور سال مالی 1399 به 14.35 میلیارد افغانی رسیده بود، ولی در ماه جوزا مصارف انکشافی 8.94 میلیارد افغانی بوده است که نشان دهنده کاهش 5.41 میلیارد افغانی 37.68٪ در ماه جاری میباشد.

مشخصات	ماه ثور سال مالی 1399	ماه جوزا سال مالی 1399	از شروع سال مالی 1399 الی ختم ماه جوزا	تفاوت بین ماههای حوت و حمل	رشد ماهانه به فیصد
	ارقام به ملیارد افغانی				
مجموع عواید	30.76	21.21	137.82	(9.55)	-31.04٪
عواید داخلی	8.88	8.38	77.70	(0.49)	-5.50٪
کمک های خارجی	21.88	12.82	60.13	(9.06)	-41.40٪
مجموع مصارف	38.74	25.96	161.53	(12.78)	-32.99٪
مصارف عادی	24.39	17.02	118.06	(7.37)	-30.22٪
مصارف انکشافی	14.35	8.94	43.47	(5.41)	-37.68٪

منبع: حسابات مالی وزارت محترم مالیه/ جمع آوریو محاسبه ارقام توسط کارمندان آمریت عمومی سیاست

اجرای بودیجه اصلی الیاخیرماه جوزا سال مالی 1399 به 35% رسیده است که تخصیصات صادر شده به 39% میرسد در حالیکه در ماه گذشته اجرای بودجه 31% و تخصیصات صادر شده همچنان 34% رسیده بود.

5. سويفت

Report of(Outward) Transactions from 1/04/ 1399 to 31/04/1399							
Categories	Remmitter Parties	Massage Type	USD	EUR	JPY	INR	CHF
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	17,777,422.97	2,581,547.00	4,000.00	-	-
B	Commercial Banks	202	231,970,902.13				
C	Da Afghanistan Bank	200	305,000,000.00				
Report of(Inward)Transactions fromfrom 1/04/ 1399 to 31/04/1399							
Categories	Beneficiary Parties	Massage Type	USD	EUR	AED	GBP	
A	Ministries	MT 103 ,700 & 910	514,007,860.16	1,444,779.92	1,020,933.00	0	
B	Commercial Banks	202	3,587,093.65				
C	Da Afghanistan bank	200					

به ارزش مجموعی (60975360.15) دلار امریکائی و همچنان 1 معامله بانک جهانی به ارزش مجموعی مبلغ 135198.39 دلار FX Deal بر علاوه به تعداد 2 معامله تبادلوی امریکائی نیز اجرا گردیده است

6. سکتور بانکی

نگاهی مختصر بر سکتور بانکی

تغییرات در شاخص های عمده مالی سکتور بانکی به صورت فشرده قرار جدول ذیل میباشد:

ملاحظات (تغییرات ربعوار)	تغییرات ربعوار					تغییرات سالانه			اقلام به میلیون افغانی
	فیصدی تغییر	می 20	اپریل 20	مارچ 20	فبروری 20	فیصدی تغییر	می 20	می 19	
20,950	7.35%	306,045	297,660	284,655	285,095	-0.24%	306,045	306,769	مجموع دارائی ها
-1,411	-3.48%	39,171	39,772	40,624	40,582	-10.64%	39,171	43,835	مجموع قروض ناخالص
-3,659	-4.52%	77,328	76,897	78,967	80,987	-16.18%	77,328	92,257	طلبات بین البانکی ناخالص
426	1.40%	30,847	31,187	30,325	30,421	24.01%	30,847	24,876	سرمایه گذاری در اوراق بهادار
-500	-1.87%	26,235	27,261	28,132	26,735	-21.94%	26,235	33,608	قروض معیاری
-910	-6.57%	12,936	12,510	12,492	13,847	26.50%	12,936	10,227	قروض موعد گذشته ²
523	6.81%	8,205	8,066	8,009	7,682	21.03%	8,205	6,780	قروض معکوساً صنفبندی شده ³
-358	-5.49%	6,162	6,168	6,095	6,520	9.04%	6,162	5,651	قروض صعب الحصول ⁴
20,384	8.51%	259,770	250,966	238,937	239,386	-1.82%	259,770	264,593	مجموع سپرده ها
20,041	7.99%	270,928	263,009	250,786	250,888	-0.37%	270,928	271,922	مجموع بدهی ها
909	2.66%	35,117	34,651	33,870	34,207	0.77%	35,117	34,847	مجموع سرمایه مالی
1,035	3.45%	31,028	30,699	30,116	29,993	0.49%	31,028	30,875	سرمایه مقرراتی
3,389	2.92%	119,505	119,838	115,967	116,117	0.36%	119,505	119,071	دارایی های عیار شده به اساس خطر
221		186	87	308	-35	-78.29%	202	929	مفاد/ ضرر خالص

جدول 1: شاخص های عمده سکتور بانکی

² شامل قروض در صنوف تحت النظر، تحت المعیار، مشکوک و خساره

³ شامل قروض در صنوف تحت المعیار، مشکوک و خساره

⁴ شامل قروض در صنوف مشکوک و خساره

مقدمه

نظام بانکی کشور 22.02 فیصد تولیدات ناخالص داخلی را تشکیل میدهد و متشکل از 12 بانک دارای جواز می باشد که از آنجمله سه بانک دولتی، شش بانک خصوصی متعارف، یک بانک اسلامی و متباقی دوفروع بانک های خارجی اند.

ذیلاً تعداد نمایندگی ها و سایر تسهیلات بانکی موجود در کشور ارائه میگردد:

تسهیلات بانکی	می 20	می 19	تغییرات	فیصدی تغییر
تعداد نمایندگی ها	410	415	-5	-1.20%
ماشین های خودکار صرافی (ATM)	358	350	8	2.29%
محلات فروش (POS)	193	105	88	83.81%
ماشین سپرده گیر نقده (CDM)	6	-	6	-
سهولت نوع ⁵ 12	104	88	16	18.18%
کارت اعتبار (کریڈت کارت)	1,207	1,885	-678	-35.97%
کارت بدهی (دبت کارت)	615,352	594,248	21,104	3.55%
کارت ای تی ایم (ATM)	258,920	235,693	23,227	9.85%
ماستر کارت	18,729	4,113	14,616	355.36%
کارت پیش پرداخت	40,249	5,490	34,759	633.13%
ویب سرفر کارت	4,880	13,853	-8,973	-64.77%
تعداد حسابات قرضه	62,288	72,961	-10,673	-14.63%
تعداد مقروضین ⁶	66,162	74,403	-8,241	-11.08%
تعداد حسابات قرضه که رئیس و یا معاون شرکت مقروض خانم است	14,544	15,593	-1,049	-6.73%
تعداد سپرده گذاران	4,086,240	3,676,962	409,278	11.13%
تعداد حسابات دارای بیلانس	4,213,736	3,767,962	445,774	11.83%
تعداد کارمندان (داخلی و خارجی)	9,933	9,439	494	5.23%

جدول 2: تسهیلات بانکی

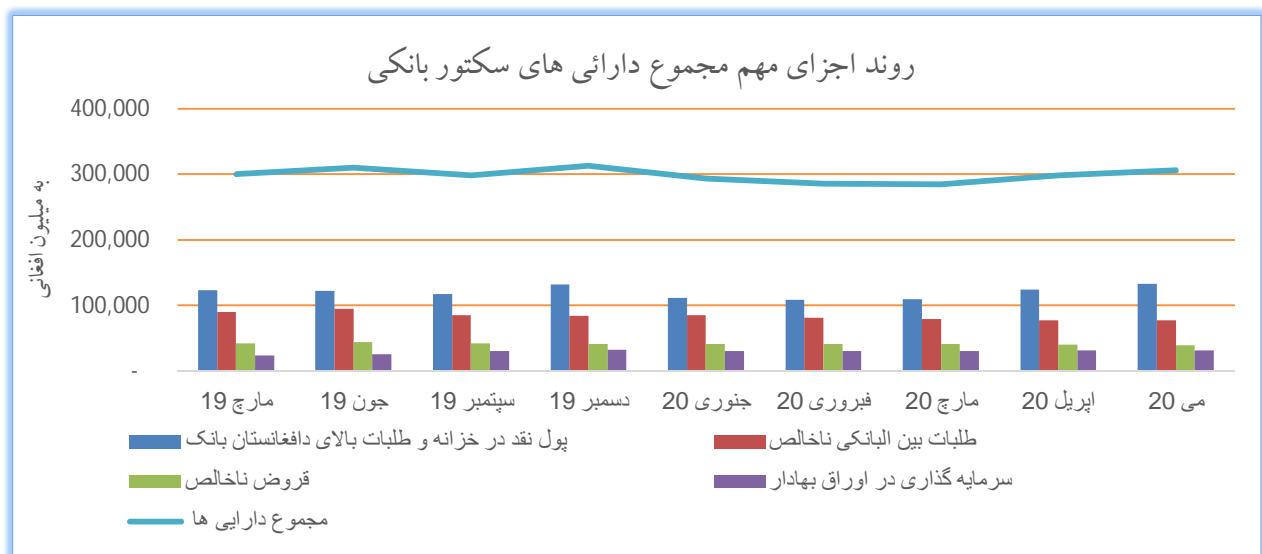
⁵ سهولت نوع 12: تسهیلات نوع 21، 24 و 25 به سهولت نوع 12 مدغم گردیده است.

⁶ تعداد مقروضین، تعداد حسابات قرضه، تعداد سپرده گذاران، تعداد حسابات دارای بیلانس و تعداد کارمندان به اساس گزارش های مالی مارچ 2020 و مارچ

2019 گرفته شده چون معلومات متذکره در راپور های ربعوار قابل دسترس می باشد.

6.1: مجموع دارائی های سکتور بانکی

مجموع دارائی های سکتور بانکی در ربع اول سال 2020 سیر نزولی را پیموده است، اما در ماه اپریل و می 2020 به اندازه 3 فیصد و 5 فیصد افزایش را نشان میدهد. افزایش در دو ماه اخیر سال جاری عمدتاً بالاتر افزایش در مجموع سپرده ها (بویژه در سپرده های جاری مشتریان) صورت گرفته است. تاثیر افزایش متذکره در پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک و در طلبات بین البانکی قابل مشاهده می باشد. این در حالیست که قروض ناخالص و سایر دارائی ها در مقایسه با ماه قبل کاهش نموده است.

گراف 1: روند اجزای مهم مجموع دارائی های سکتور بانکی

طوریکه در فوق دیده می شود، اقلام اساسی دارائی های سکتور بانکی عبارتند از پول نقد در خزانه و طلبات بالای د افغانستان بانک (43.30 فیصد)، به تعقیب آن طلبات بین البانکی (25.27 فیصد)، قروض ناخالص (12.80 فیصد) و سرمایه گذاری در اوراق بهادار (10.08 فیصد) می باشد.

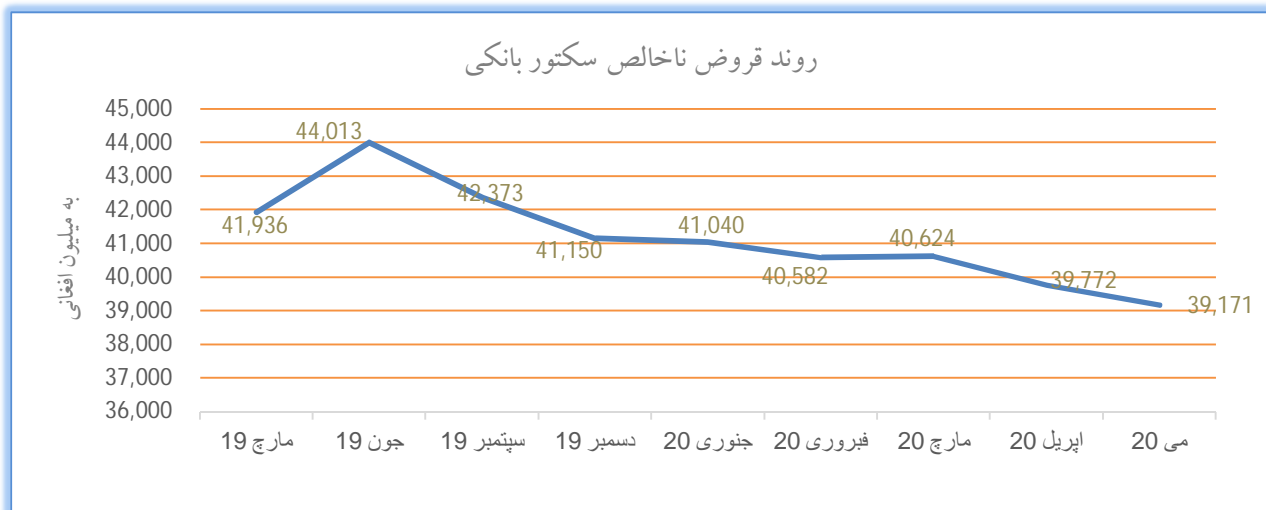
شاخص های کیفیت دارائی ها						مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	می 20
نسبت پول نقد و طلبات بالای دافغانستان بانک (به استثنای اوراق سرمایوی) بر مجموع دارائی ها	32.16%	30.75%	30.55%	33.47%	28.00%	33.72%					
نسبت اوراق سرمایوی بر مجموع دارائی ها	8.77%	8.61%	8.65%	8.51%	10.30%	9.59%					
نسبت طلبات بین البانکی (داخلی) بر مجموع دارائی ها	1.31%	1.35%	1.76%	1.63%	2.05%	1.52%					
نسبت طلبات بین البانکی (خارجی) بر مجموع دارائی ها	28.67%	29.02%	26.54%	25.04%	25.69%	23.74%					
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	16.62%	16.99%	17.02%	15.77%	17.31%	15.32%					
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر مجموع قروض ناخالص	10.67%	10.93%	12.25%	12.24%	12.59%	13.01%					
نسبت ذخیره جبران خساره قروض بر دارائی ها	1.49%	1.55%	1.74%	1.61%	1.80%	1.66%					
نسبت قروض اشخاص وابسته بر سرمایه مقرراتی	0.53%	1.25%	1.26%	1.27%	1.31%	1.23%					
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع دارائی ها	0.30%	0.30%	0.33%	0.35%	0.36%	0.33%					
نسبت دارائی های متصرف شده بر مجموع قروض ناخالص	2.14%	2.15%	2.30%	2.64%	2.50%	2.58%					
نسبت قروض صعب الحصول بر مجموع دارائی ها	1.53%	1.82%	1.87%	1.90%	2.14%	2.01%					

جدول 3: شاخص های کیفیت دارائی ها

6.2: مجموع قروض

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از اواسط سال 2019 به بعد در اثر تصفیه، باز پرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت روند نزولی را پیموده است. حالآنکه در ماه جاری به مبلغ 581 میلیون افغانی قرضه (اصل مبلغ) جدیداً اعطاء شده است.

باید خاطر نشان ساخت که بانکهای خصوصی در پروسه قرضه دهی با سهم 87 فیصد مجموع قروض ناخالص پیشتاز بوده، بانکهای دولتی با 12.16 فیصد سهم در مقام بعدی و در اخیر فروع بانکهای خارجی کمترین میزان مشارکت در اقتصاد کشور با 0.79 فیصد سهم در رده پائینی قرار دارد

گراف 2: روند قروض ناخالص سکتور بانکی

مجموع قروض ناخالص سکتور بانکی از قرار ماه می 2020 بالغ به 39.17 میلیارد افغانی میگردد که 15 فیصد سپرده های مشتریان و 13 فیصد مجموع دارائی های سکتور را تشکیل میدهد، در مقایسه به ماه قبل به اندازه 1.51 فیصد کاهش را نشان میدهد.

طوریکه در جدول ذیل دیده می شود، تمرکز قروض بیشتر در پول افغانی بوده که 52 فیصد مجموع قروض را تشکیل میدهد، به تعقیب آن قروض دالری به اندازه 48 فیصد مجموع قروض سکتور را احتوا نموده اما قرضه در سایر اسعار به اندازه بسیار کم 0.12 فیصد مجموع قروض سکتور را در بر دارد.

ذیلاً خلاصه مجموع قروض نظام بانکی قابل مشاهده می باشد:

مجموع قروض سکتور بانکی به اساس سعر (به میلیون افغانی)						
نوع سعر	مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	می 20
افغانی	18,864	20,227	20,439	20,912	20,980	20,297
دالری	22,955	23,685	21,851	20,171	19,598	18,827
سایر اسعار	117	101	83	68	47	47

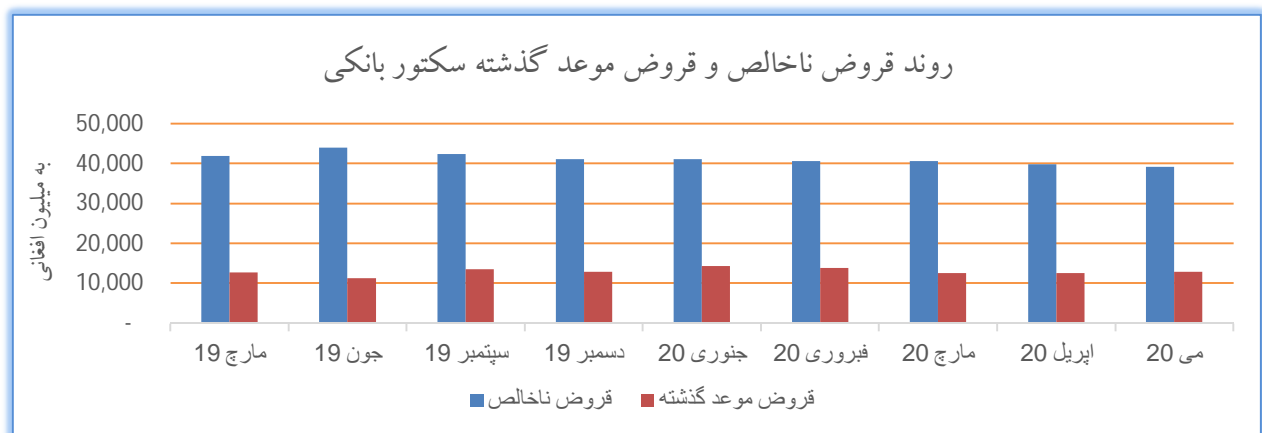
جدول 4: مجموع قروض سکتور بانکی به اساس سعر

✓ مجموع قروض ناخالص عمدتاً از اواسط سال 2019 به بعد روند نزولی را پیموده که به اندازه 4.5 فیصد کاهش از جنوری 2020 و به اندازه 1.5 فیصد در مقایسه با ماه قبل کاهش را نشان میدهد. کاهش متذکره در اثر تصفیه، بازپرداخت، حذف و استفاده کمتر از قروض اضافه برداشت صورت گرفته است.

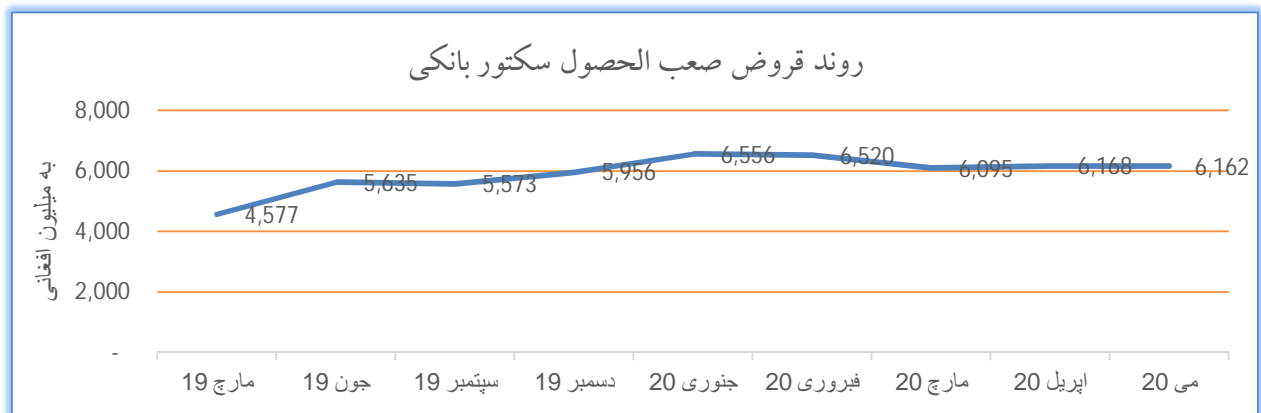
✓ اگر چه در ماه جاری بتعداد 1,009 حساب قرضه بالغ به 481 میلیون افغانی (شامل قروض تجارتي، قروض کوچک و متوسط) جدیداً اعطاء گردیده است، یک قرضه به مبلغ 73 میلیون افغانی ساختار مجدد یافته و یک قرضه دیگر به مبلغ 100 میلیون افغانی اصل مبلغ را افزایش داده است.

6.2.1: کیفیت قروض

کیفیت قروض سکتور بانکی همچنان نگران کننده است، طوریکه قروض صعب الحصول 15.73 فیصد مجموع قروض ناخالص را تشکیل میدهد و پس از ربع اول سال 2019 روبه افزایش است. از جمله 15.73 فیصد قروض صعب الحصول به اندازه 13.53 فیصد آنمربوط به چهار بانک که در عرصه قرضه دهی پیشتاز بوده، میباشد. ضمناً، این بانکها در مجموع 67.76 فیصد مجموع قروض ناخالص و 51.26 فیصد سرمایه مقرراتی نظام بانکی را احتواء مینمایند. بدین اساس وخیم شدن کیفیت قروض بانکهای متذکره که بیشتر از 50 فیصد مجموع قروض ناخالص و سرمایه مقرراتی سکتور را در بر دارند، تاثیرات قابل ملاحظه ای بالای قروض صعب الحصول، مفادآوری و سرمایه مالی نظام بانکی خواهد داشت

گراف 3: روند قروض ناخالص و قروض انتقادی سکتور بانکی

گراف 4: روند قروض صعب الحصول سكتور بانكى

تجزیه و تحلیل گروپ بانكى نشان می دهد که 89 فیصد مجموع قروض صعب الحصول مربوط به بانکهای خصوصی میباشد، در حالیکه بانکهای دولتی 11 فیصد مجموع قروض صعب الحصول سكتور را تشکیل میدهد.

شاخص های کیفیت قروض	مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20	می 20
نسبت قروض انتقادی بر قروض ناخالص	30.18%	25.41%	32.05%	31.37%	30.75%	33.03%
نسبت قروض معکوساً صنفبندی شده بر قروض ناخالص	15.29%	16.88%	19.32%	17.90%	19.71%	20.95%
نسبت قروض صعب الحصول بر قروض ناخالص	10.91%	12.80%	13.15%	14.47%	15.00%	15.73%
نسبت قروض صعب الحصول بر سرمایه مقرراتی	15.06%	17.91%	18.23%	18.95%	20.24%	19.86%
نسبت ذخیره جبران خساره غیر معیاری بر قروض انتقادی	31.18%	38.56%	34.80%	35.50%	37.35%	36.40%
نسبت ذخیره جبران خساره غیر معیاری بر قروض صعب الحصول	69.39%	65.24%	68.24%	66.37%	65.02%	64.29%
نسبت ذخیره جبران خساره معیاری بر قروض معیاری	1.80%	1.52%	1.62%	1.56%	1.60%	1.47%
نسبت ذخیره جبران خساره قروض صعب الحصول بر سرمایه سطح اول	4.53%	6.33%	5.92%	6.75%	6.89%	7.07%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض خالص	3.74%	5.00%	4.76%	5.54%	6.01%	6.46%
نسبت قروض صعب الحصول خالص بر مجموع قروض ناخالص	3.34%	4.45%	4.18%	4.87%	5.25%	5.62%

جدول 5: شاخص های کیفیت قروض

6.2.2: انواع قروض

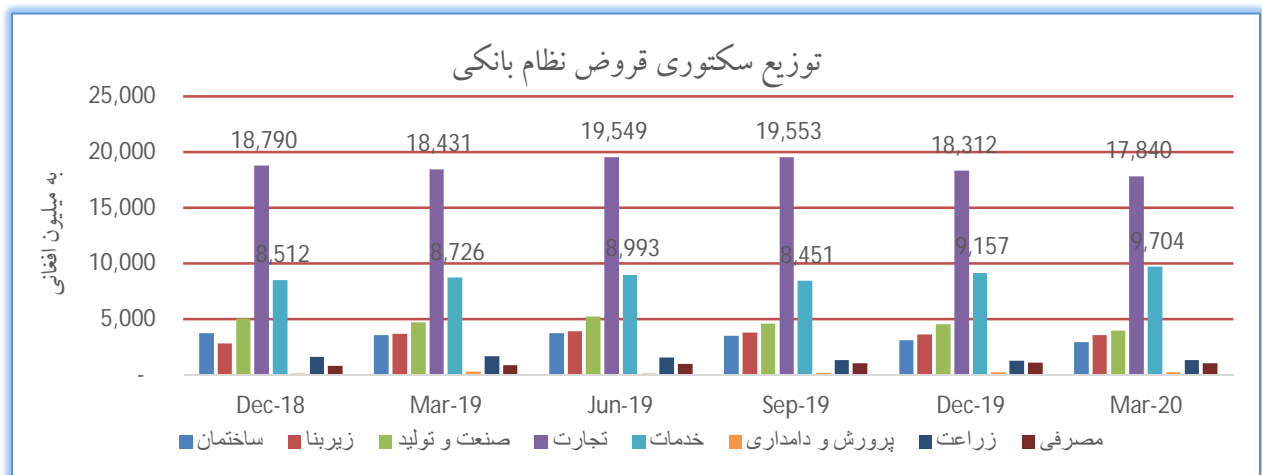
طوری‌که در گراف ذیل دیده میشود، قروض اضافه برداشت بیشتر از 50 فیصد مجموع

✓ بیشتر از نصف قروض نظام بانکی (65 فیصد) را قروض اضافه برداشت احتوا نموده است، به تعقیب آن قروض میعادی (22 فیصد) و قروض اسلامی (12 فیصد) مجموع قروض سکتور بانکی را تشکیل میدهد.

قروض سکتور را تشکیل داده که مختص به هشت بانک میباشد.

6.2.3: توزیع سکتوری قروض

روند توزیع سکتوری قروض نشان می‌دهد که سکتور تجارت با داشتن 44 فیصد سهم (که پترولیم و روغنیات 11 فیصد آنرا تشکیل میدهد) پیشتاز بوده، خدمات با داشتن 24 فیصد سهم که 7 فیصد آن مربوط مخابرات میباشد، در قدم دوم قرار دارد. سکتور های که بیشتر از COVID-19 متاثر می‌گردد مانند ترانسپورت هوایی، هتل و رستوران، هر دو 3 فیصد مجموع قروض سکتور را در بر دارند. تولیدات و صنعت و پروژه های زیر بنائی با داشتن 10 فیصد و 8 فیصد سهم در جایگاه سوم و چهارم قرار گرفته است.

گراف 5: تمرکز سکتوری قروض سکتور بانکی

6.2.4: قروض اشخاص مرتبط

مجموع قروض مرتبط سکتور بانکی بالغ به 385 میلیون افغانی می‌گردد که 0.98 فیصد مجموع قروض ناخالص و 1.24 فیصد سرمایه مقرراتی سکتور را تشکیل می‌دهد. ضمناً قروض مرتبط بانکها پائین تر از حد اکثر حدود تعیین شده در افغانستان بانک (بصورت انفرادی 5 فیصد و بصورت مجموعی 25 فیصد سرمایه مقرراتی) قرار دارند.

6.2.5: دارائی های متصرف شده

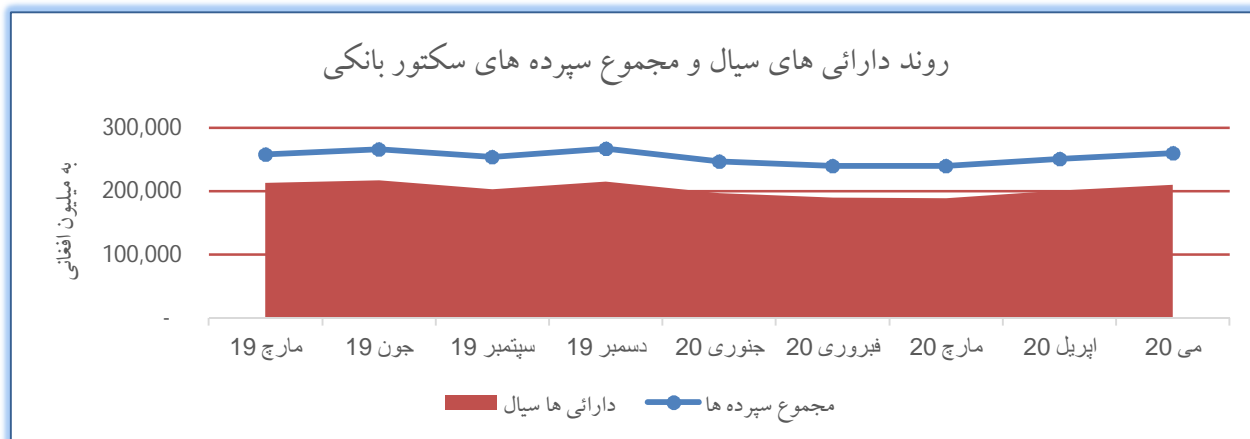
مجموع دارائی های متصرف شده سکتور بانکی بالغ به 1.01 میلیارد افغانی گردیده و در مقایسه با ماه قبل به اندازه 7 میلیون افغانی بدلیل حذف نمودن دارائی های متصرف شده، کاهش نموده است. مجموع دارائی های متصرف شده 0.33 فیصد مجموع دارائی های سکتور را تشکیل داده و مربوط به 3 بانک می‌شود.

6.3: سیالیت سکتور بانکی

سکتور بانکی کشور دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) کافی در اختیار دارد، نسبت های سیالیت تمام بانک ها از حد اقل تعیین شده بانک مرکزی افغانستان برای سیالیت (نسبت وسیع سیالیت 15 فیصد و نسبت سریع سیالیت 20 فیصد) بلندتر قرار دارند. نسبت سیالیت وسیع سکتور بانکی از لحاظ ارزش وسطی یا میدیان به اندازه 60.13 فیصد بوده که در ماه قبل (اپریل 2020) این فیصدی به 54.33 فیصد می‌رسید.

6.3.1: دارائی های سیال

سکتور بانکی دارائی های سیال کافی در اختیار دارد، دارائی های سیال (پول نقد و معادل پول نقد) 68.57 فیصد مجموع دارائی ها و 87.50 فیصد بدهی های کوتاه مدت را تشکیل می‌دهد، گرچه به دلیل برداشت سپرده ها در ربع اول سال 2020 روند نزولی را پیموده، اما به دلیل بازگشت سپرده هادرمه ماه اپریل و می دوباره سیر صعودی را پیموده است.

گراف 6: رند دارائی های سیال و مجموع سپرده ها سکتور بانکی

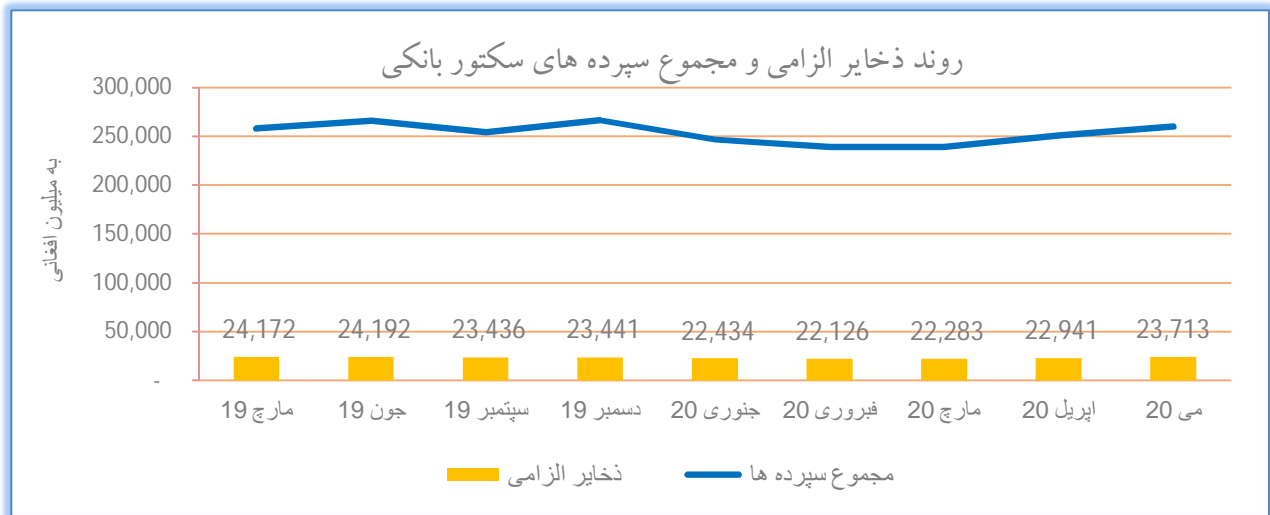
شاخص های مربوط به سیالیت

شاخص های سیالیت	مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسامبر 19	مارچ 20	می 20
نسبت قروض ناخالص بر مجموع سپرده ها	16.27%	16.56%	16.69%	15.44%	17.00%	15.85%
نسبت قروض ناخالص بر دارائی ها	14.00%	14.22%	14.20%	13.14%	14.27%	13.36%
نسبت دارائی های سیال بر بدهی های کوتاه مدت	89.88%	89.06%	86.56%	87.12%	85.95%	86.78%
نسبت دارائی های با سیالیت بلند بر بدهی های کوتاه مدت	36.35%	38.19%	36.89%	38.36%	37.46%	40.75%
نسبت دارائی های سیال بر مجموع دارائی ها	70.92%	69.97%	67.73%	68.63%	66.04%	67.32%
نسبت سپرده های پول خارجی بر مجموع سپرده ها	71.28%	72.96%	70.57%	69.08%	69.48%	68.46%
نسبت قروض ناخالص بر سپرده های مشتریان	16.62%	16.99%	17.02%	15.72%	17.31%	16.13%
نسبت بدهی های مفر بر مجموع بدهی ها	0.78%	1.33%	0.98%	0.91%	0.90%	0.92%
نسبت قرضه های داخلی بر مجموع سپرده ها و سرمایه مالی	14.36%	14.60%	14.68%	13.61%	14.91%	13.93%

جدول 6: شاخص های سیالیت

6.3.2: ذخایر الزامی

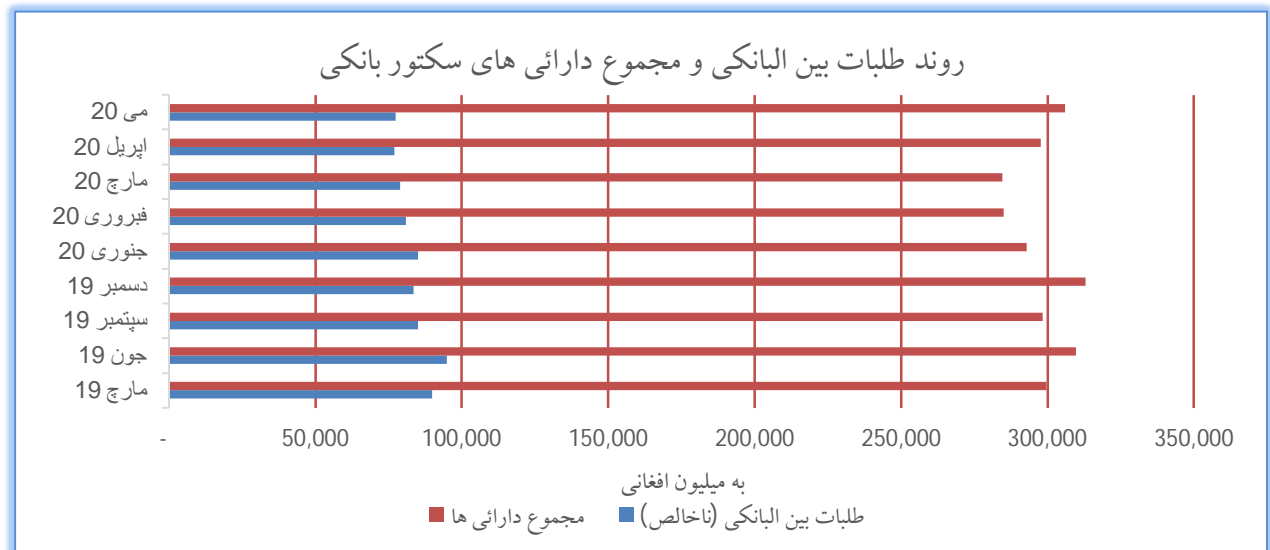
تمام مؤسسات بانکی در مطابقت با مقرره ذخایر الزامی برای سپرده ها قرار دارد، ذخایر الزامی فعلی 8 فیصد براسپرده های افغانی و 10 فیصد برای سپرده های دالری و یورومی باشد.

گراف 7: روند ذخایر الزامی و مجموع سپرده های سکتور بانکی

6.3.3: طلبات بین بانکی

طلبات بین بانکی ناخالص، شامل مجموع سپرده های جاری و میعادگی در بانکها، قرضه به بانکها و به مؤسسات مالی و سایر طلبات از بانکها می باشد که دومین قلم بزرگ دارائی های سکتور را تشکیل داده و بیشتر شامل سپرده های جاری و میعادگی در بانکهای خارجی می باشد.

گراف 8: روند طلبات بین بانکی و مجموع دارائی های سکتور بانکی

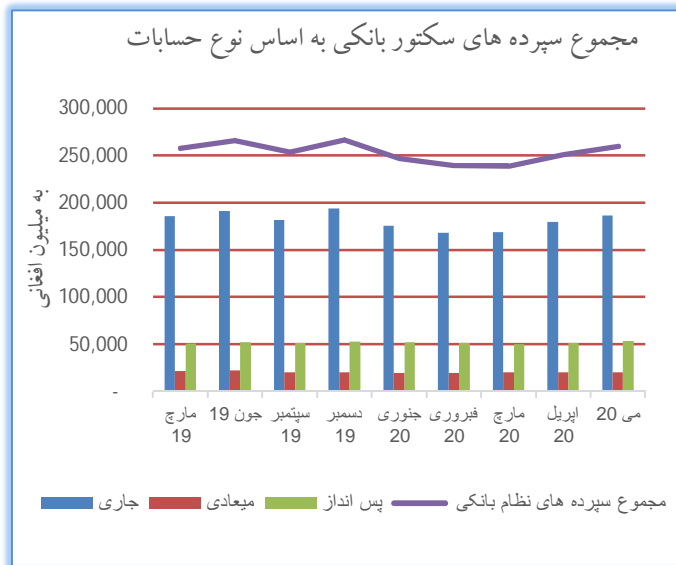

6.3.4: سپرده ها با بانکهای خارجی

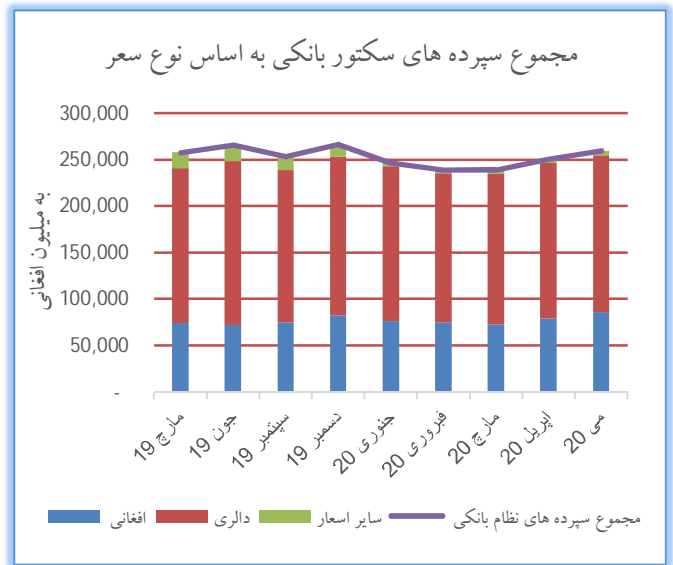
مجموع سپرده ها با بانکهای خارجی 24 فیصد مجموع دارائی ها و 28 فیصد مجموع سپرده های سکتور بانکی را تشکیل می دهد، با افزودن سرمایه گذاری ها در اوراق بهادار، سهم سرمایه گذاری در خارج از کشور به 34 فیصد مجموع دارائی ها و 40 فیصد مجموع سپرده های سکتور بانکی میرسد، که نشان میدهد قسمت اعظم وجوه جذب شده در خارج از کشور سرمایه گذاری گردیده است. این در حالیست که سهم قروض بترتیب 13 فیصد و 15 فیصد مجموع دارائی ها و سپرده های سکتور بانکی را احتوا مینماید.

6.3.5: مجموع سپرده ها

سپرده هامنبع اساسی تمویل سکتور بانکی می باشد. مجموع سپرده ها در جریان ربع اول سال 2020 روند نزولی را پیموده اما با وجود قیودات قرنطینه در ماه اپریل و می دوباره سیر صعودی را اختیار نموده است. مجموع سپرده ها در مقایسه با ماه جنوری و مارچ سال 2020 بترتیب به اندازه 5 فیصد و 9 فیصد افزایش را شاهد بوده است، افزایش متذکره عمدتاً در سپرده های افغانی قابل ملاحظه می باشد.

گراف 10: مجموع سپرده ها به اساس نوع حسابات

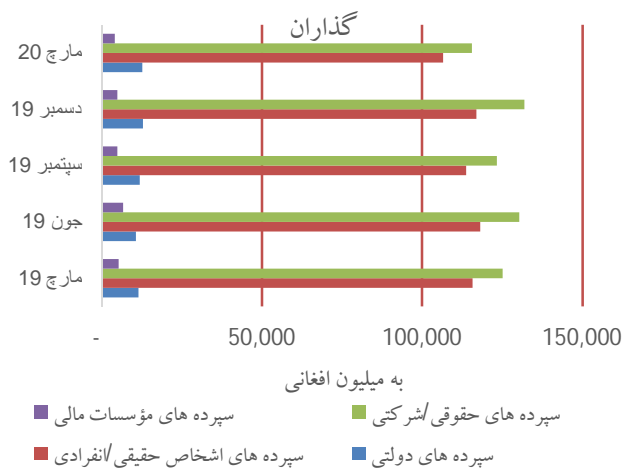

گراف 9: مجموع سپرده ها به اساس نوع سعر

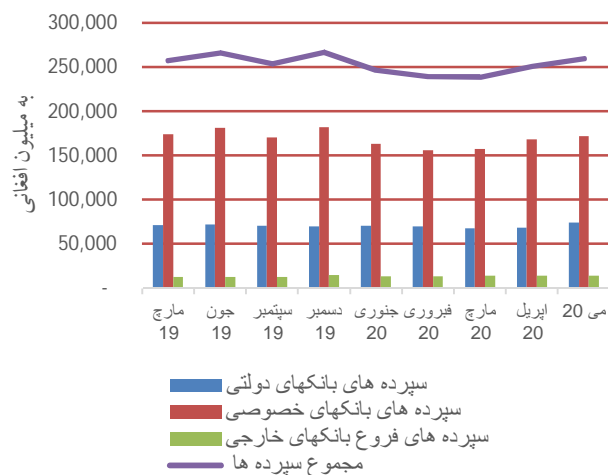
گراف 12: مجموع سپرده ها به اساس سپرده گذاران

گراف 11: سهم بانکها در جذب سپرده ها

مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس سپرده

سهم نوع بانکها در جذب سپرده ها

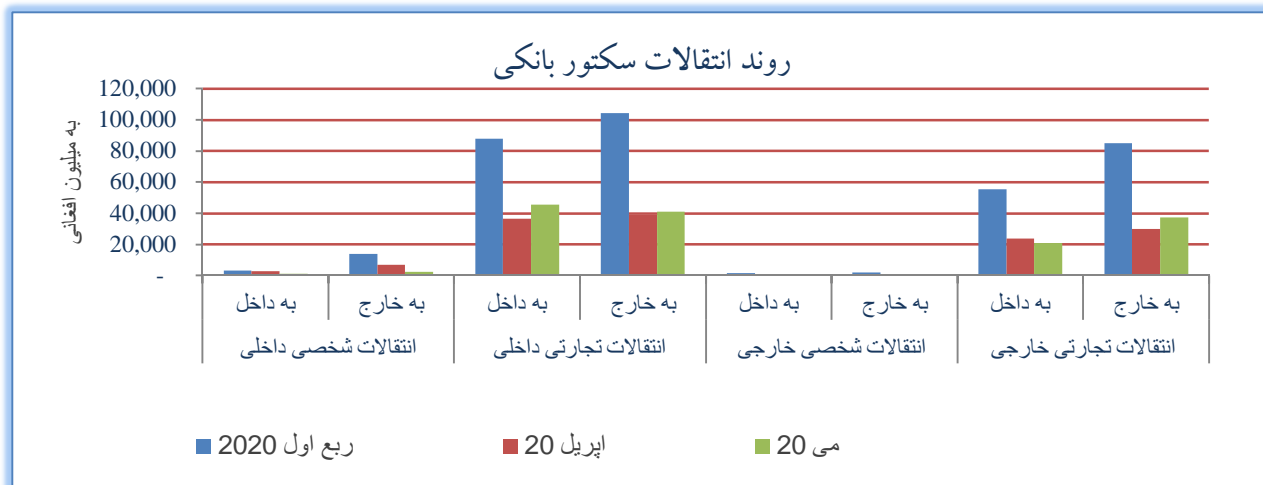
طوریکه در فوق مشاهده می شود، بیشترین بخش سپرده های سکتور بانکی را سپرده های حقوقی یا شرکتی (48.36 فیصد)، به تعقیب آن سپرده های انفرادی (44.57 فیصد)، سپرده های دولتی (5.33 فیصد) و سپرده های مؤسسات مالی (1.75 فیصد) تشکیل می دهد.

علاوه بر آن، بانکهای خصوصی بلندترین سهم یعنی 66.15 فیصد مجموع سپرده هایسکتور بانکی را احتواء نموده و فیصدی سهم بانک های دولتی و فروع بانکهای خارجی بالترتیب 28.41 فیصد و 5.44 فیصد مجموع سپرده هایسکتور بانکی را تشکیل میدهند.

روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر (به میلیون افغانی)

اقدام	جنوری 20	فبروری 20	مارچ 20	اپریل 20	می 20	فیصدی تغییر (جنوری-می) 2020	فیصدی تغییر (اپریل-می) 2020
جاری	175,599	168,479	169,068	179,700	186,542	6.23%	3.81%
میعادی	19,558	19,400	20,243	20,052	19,931	1.90%	-0.60%
پس انداز	51,813	51,507	49,626	51,214	53,297	2.86%	4.07%
مجموع	246,970	239,386	238,937	250,966	259,770	5.18%	3.51%
افغانی	75,988	74,773	72,916	79,148	85,947	13.10%	8.59%
دالری	166,612	160,240	161,437	167,027	168,903	1.38%	1.12%
سایر اسعار	4,370	4,373	4,583	4,791	4,920	12.59%	2.69%
مجموع	246,970	239,386	238,937	250,966	259,770	5.18%	3.51%

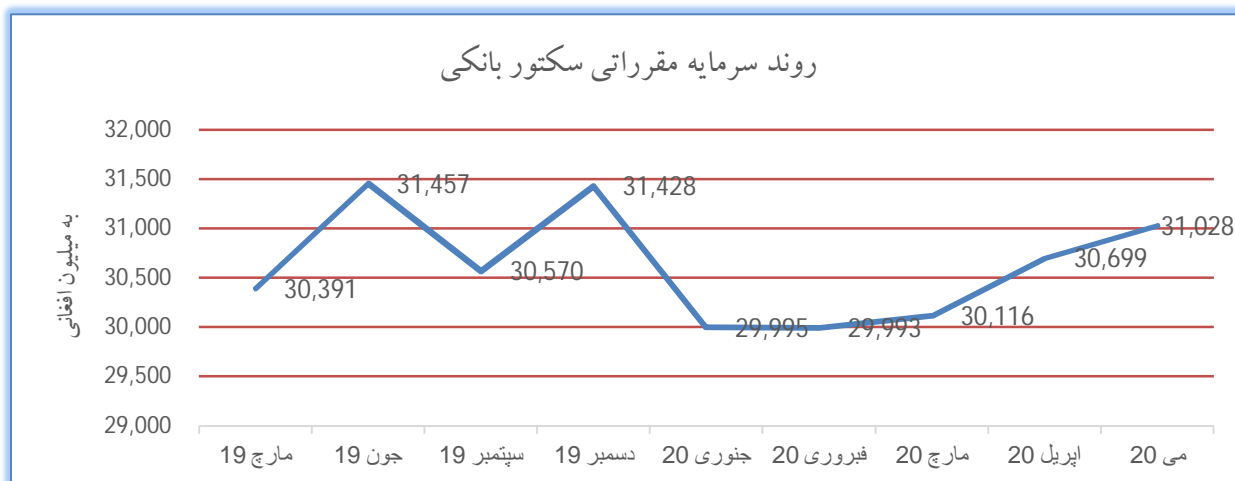
جدول 7: روند مجموع سپرده های سکتور بانکی به اساس نوع سپرده و سعر

گراف 13: روند انتقالات سکتور بانکی

6.4: سرمایه سکتور بانکی

به اساس گزارش های ارائه شده بانکها، سکتور بانکی دارای سرمایه کافی بوده که به اندازه 11.47 فیصد مجموع دارائی ها را تشکیل میدهد. سرمایه مالی سکتور بانکیدرماه جاری بالغ به 35.11میلیارد افغانی میگردد، که در مقایسه با ماه قبلی به اندازه 1.34فیصد افزایش را نشان میدهد، که عمدتاً بابت مفاد در ارزش گذاری مجدد سرمایه گذاری های آماده برای فروش و در اثر مفاد آوری سکتور بانکی در ماه جاری می باشد. به همین ترتیب، سرمایه مقرراتی سکتور بانکی بالغ به 31.02 میلیارد افغانی بوده که در مقایسه با ماه قبل به اندازه 1.07 فیصد افزایش نموده است. ضمناً، نسبت کفایت سرمایه سکتور بانکی در ماه جاری به اندازه 25.96 فیصد می باشد. باید یادآور شد که نسبت کفایت سرمایه تمام بانکها بالاتر از حدود تعیین شده مقرراتی (12% دارائی های عیار شده به اساس خطر) قرار دارند.

گراف 14: روند سرمایه مقرراتی سکتور بانکی

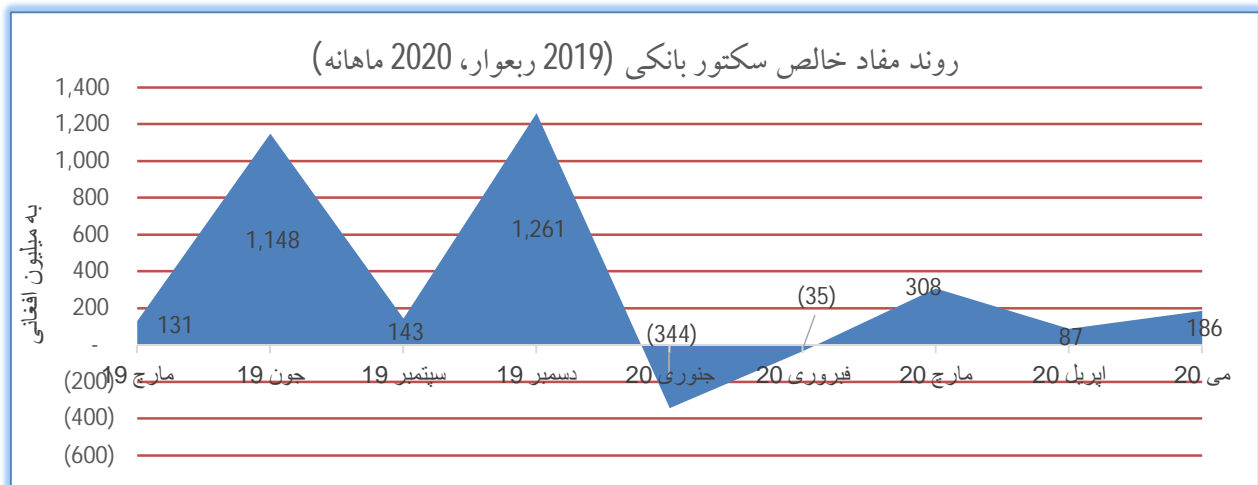
نسبت های کفایت سرمایه

شاخص های کفایت سرمایه						
می 20	مارچ 20	دسمبر 19	سپتمبر 19	جون 19	مارچ 19	
25.96%	25.97%	25.93%	25.81%	26.51%	26.99%	نسبت سرمایه مقرراتی بر دارائی های عیار شده به اساس خطر
26.04%	26.69%	24.50%	25.24%	26.09%	27.45%	نسبت سرمایه سطح اول بر دارائی های عیار شده به اساس خطر
10.17%	10.87%	9.48%	10.02%	10.00%	10.31%	نسبت سرمایه سطح اول بر مجموع دارائی ها
11.47%	11.90%	11.40%	11.63%	11.49%	11.44%	نسبت سرمایه مالی بر مجموع دارائی ها

جدول 8: شاخص های کفایت سرمایه

6.5: مفاد آوری سکتور بانکی

مفاد مجموعی سکتور بانکی در سال جاری (جنوری الی می 2020) به اندازه 202 میلیون افغانی میرسد. اقلام عمده مفادآوری را عواید تکتانه و عواید بدون تکتانه تشکیل می دهد در حین حال مصارف مجموعی، مصارف بدون تکتانه و مصارف معاشات را تحت پوشش قرار می دهد. قسمیکه در گراف ذیل دیده می شود، در دو ماه اول سال جاری سکتور بانکی بالاثربسنجش ذخیره جبران خساره در ضرر قرار گرفته اند حالآنکه در سه ماه اخیر سال جاری سکتور بانکی بابت برگشت ذخیره جبران خساره، مفاد در ارزش گذاری مجدد اسعار خارجی و افزایش در عواید بدون تکتانه، مفاد آور می باشد

گراف 15: روند مفاد خالص سکتور بانکی (2019 ربعوار، 2020 ماهانه)

روند مفاد آوری ربعوار

شاخص های مفاد آوری	مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	مارچ 20
نسبت عواید خالص تکتانه بر مفاد خالص	1183%	150%	1148%	118%	-2157%
نسبت عواید خالص تکتانه بر دارائی ها	0.52%	0.56%	0.55%	0.48%	0.54%
نسبت عواید بدون تکتانه بر دارائی ها	0.51%	0.61%	0.53%	0.84%	0.56%
نسبت عواید بدون تکتانه بر مفاد خالص	1161%	163%	1113%	209%	-2244%
نسبت مصارف عملیاتی بر مفاد خالص	1921%	237%	1839%	226%	-3720%
نسبت معاشات بر مصارف بدون تکتانه	73.62%	74.19%	68.33%	63.04%	80.20%
نسبت مثریت (مصارف عملیاتی بر عواید اساسی)	81.98%	75.65%	81.30%	68.99%	84.52%
خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف عملیاتی	-994	-847	-1,036	-213	-1,053
مفاد/ضرر خالص متراکم شده هر ربع	131	1,148	143	1,261	-71
نسبت برگشت بر دارائی	0.04%	0.38%	0.05%	0.42%	-0.02%
نسبت برگشت بر سرمایه	0.38%	3.30%	0.41%	3.62%	-0.21%

نوت: در جدول فوق عواید و مصارف سکتور بانکی بطور متراکم شده در هر ربع در نظر گرفته شده است.

جدول 9: شاخص های مفاد آوری

طوری که در جدول فوق دیده میشود، نسبت مثریت سکتور بانکی سیر صعودی را نشان میدهد، به این معنی که مصارف بانکها در حال افزایش و یا عواید بانکها در حال کاهش است (نسبت مثریت 50 فیصد و پائین تر از آن حالت مطلوب می باشد)، همچنان خلاء بین عواید بدون تکتانه و مصارف بدون تکتانه قابل ملاحظه بوده (بویژه در ماه مارچ 2020) که این تفاوت تاثیر سوء بر مفاد آوری و نسبت مثریت سکتور بانکی داشته و نشان دهنده مصارف عملیاتی بلندتر می باشد.

مفاد/ضرر ماهانه سکتور بانکی (به میلیون افغانی)

مفاد/ضرر ماهانه سکتور بانکی (به میلیون افغانی)	مارچ 19	جون 19	سپتمبر 19	دسمبر 19	جنوری 20	فبروری 20	مارچ 20	می 20
عوايد تكتانه	627	680	570	567	612	592	565	544
مصارف تكتانه	79	106	81	97	77	75	80	75
عوايد خالص تكتانه	547	573	489	469	536	517	485	469
تامينات اعتباري خالص	34	-20	103	-436	536	224	-383	-10
مفاد/ضرر سرمايه گذاري ها	-2	25	31	75	1	1	-13	-1
ساير عوايد بدون تكتانه	545	530	536	1,320	488	476	636	508
مصارف بدون تكتانه	525	548	519	670	435	458	580	512
مصارف معاشات	354	370	345	381	372	357	451	358
مجموع مصارف عملياتي	879	918	864	1,051	807	815	1,032	870
مفاد/ضرر قبل از ارزش گذاري مجدد اسعار و مصارف ماليه	177	229	89	1,248	-318	-43	460	116
مفاد/ضرر در ارزش گذاري مجدد اسعار	86	209	53	193	-32	-14	-63	98
مصارف ماليه	243	88	38	167	-6	-22	90	28
مفاد/ضرر خالص	19	350	103	1,275	-344	-35	308	186

جدول 10: مفاد/ضرر ماهانه سکتور بانکی (به میلیون افغانی)

6.5.1: نرخ تکتانه قروض

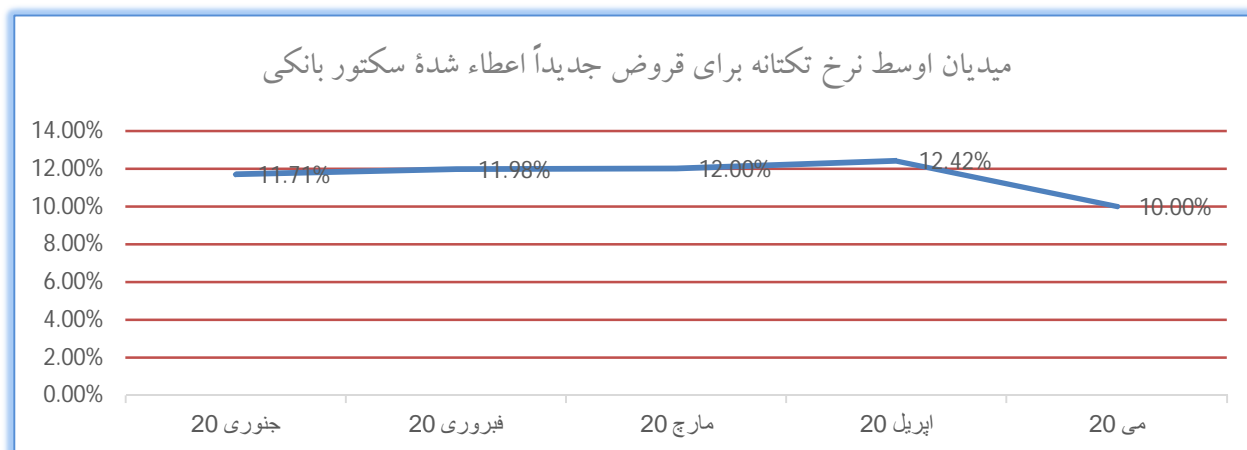
نرخ تکتانه در انواع قروض که در سکتور بانکی به مشتریان اعطاء گردیده است، نشان میدهد که بلندترین نرخ تکتانه مربوط کارت های اعتباری بوده (اگرچه از لحاظ مبلغ بسیار کم است) و به تعقیب آن بالترتیب قرضه میعادى، قرضه مصرفى، قرضه اضافه برداشت و قرضه مراحه دارای نرخ تکتانه بلندتر می باشد. به همین ترتیب، بلندترین نرخ تکتانه 36 فیصد و پائین ترین آن به 1 فیصد میرسد. در حین حال اوسط نرخ تکتانه برای قروض که در ماه جاری اعطا شده است 10 فیصد می باشد.

انواع قرضه (سکتور)	اوسط نرخ تکتانه (می 2020)
اضافه برداشت	12.53%
میعادی	14.06%
مصرفی	12.64%
مراحه	12.11% ⁷
کارت های اعتباری	27.30%
نرخ تکتانه (بلندترین)	36%
نرخ تکتانه (پائین ترین)	1%

جدول 11: اوسط نرخ تکتانه انواع قرضه سکتور بانکی

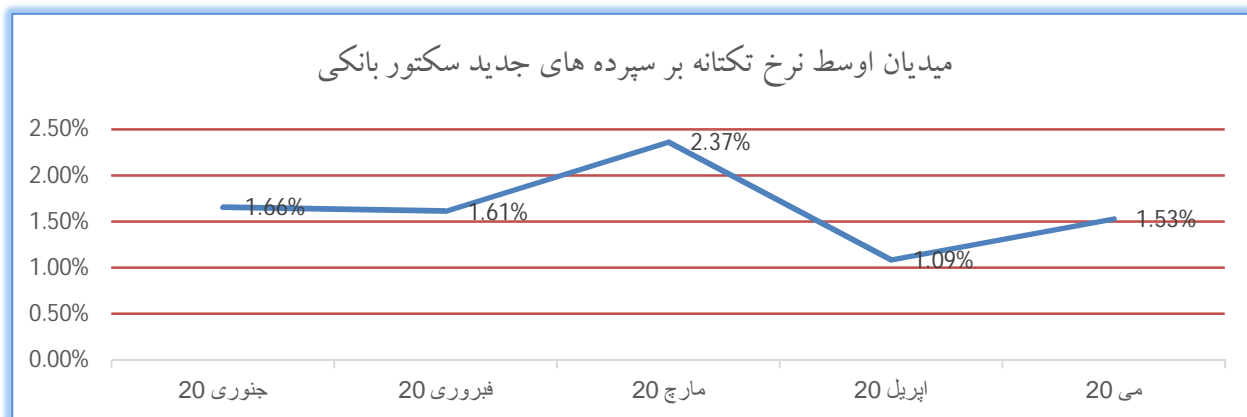
6.5.2: نرخ تکتانه بر سپرده ها

نرخ تکتانه برای جلب سپرده های جدید مشتریان در ماه می 2020 در اثر افزایش در سپرده های پس انداز، افزایش نموده است.

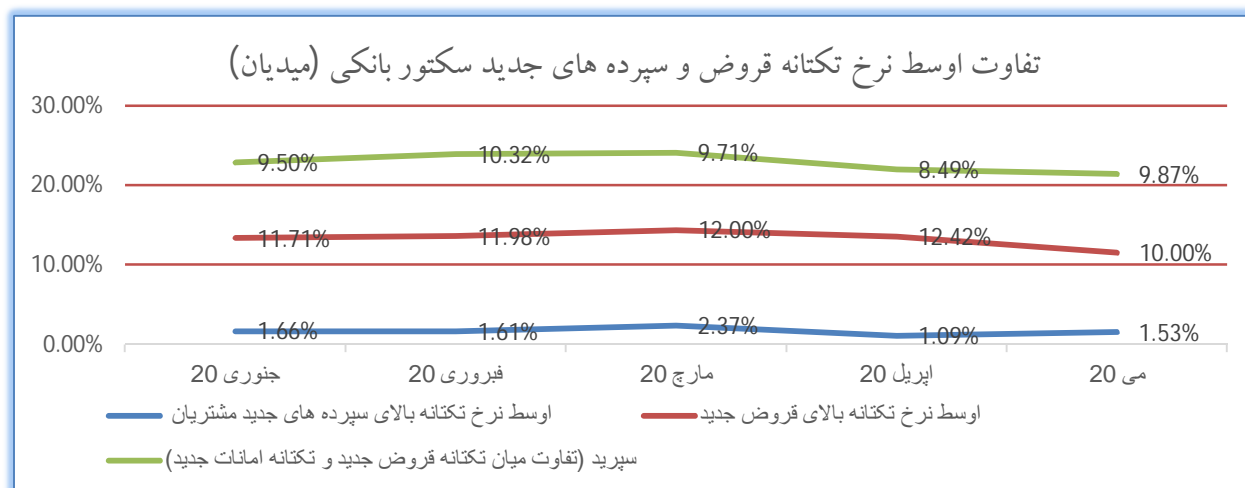

گراف 16: میدیان اوسط نرخ تکتانه برای قروض جدید سکتور بانکی

⁷ برای محصولات بانکداری اسلامی فیصدی نرخ مفاد می باشد

گراف 17: میدیان اوسط نرخ تکتانه بر سپرده های جدید سکتور بانکی

گراف 18: تفاوت اوسط نرخ تکتانه قروض و سپرده های جدید سکتور بانکی

6.6: اقلام خارج از بیلانس شیت

مجموع اقلام خارج از بیلانس شیت سکتور بانکی از قرار ماه می 2020 بالغ به 60.29 میلیارد افغانی گردیده که بیشتر متشکل از ضمانت نامه حسن اجرای کار، پیش پرداخت و مزایده می باشد. نسبت پوشش نقده، جایداد و تضمین متقابل به اندازه 39.97% بوده، در حالیکه قسمت باقی مانده تحت پوشش قرار نگرفته است.

انواع و مبالغ ضمانت نامه های بانکی سکتور بانکی از قرار می 2020	
مبلغ به میلیون افغانی	انواع ضمانت نامه های بانکی
5,465	مزایده
31,965	حسن اجرای کار
12,983	پیش پرداخت
393	لیتراف کریدت
97	سایر ضمانت نامه ها ⁸
1,446	بدهی مناقصه (ریتینشن) ⁹
52,349	مجموع

جدول 12: انواع ضمانت نامه های سکتور بانکی (اپریل 2020)

نسبت پوشش تضمین نقده، تضمین جایداد و تضمین متقابل ضمانت های بانکی سکتور بانکی (می 2020)		
انواع ضمانت ها	مبلغ به میلیون افغانی	فیصدی از قرار مجموع ضمانت نامه های بانکی
تضمین نقده	8,279	15.82
ارزش تضمین جایداد	1,915	3.66
تضمین متقابل	10,728	20.49
مجموع	20,922	39.97

جدول 13: نسبت پوشش تضمین نقده و ارزش جایداد

⁸ سایر ضمانت نامه های بانکی: شامل ضمانت نامه های است که به شکل ضمانت نامه مزایده، حسن اجرای کار و پیش پرداخت نمی باشد. مانند ضمانت های لازم برای دریافت جواز شرکت امنیتی از وزارت امور داخله.

⁹ یک سند کتبی است که از سوی بانک برای متقاضی صادر گردیده طوریکه متقاضی میتواند پول قرارداد را بشکل پیشکی دریافت نماید. همچنان متقاضی حسب درخواست قرارداد کننده ساختمانی، پس از برداشت نهائی پول قرارداد بشکل پیشکی باید به تعهدات قرارداد خود ادامه دهد.